

Rože, čestitke, priznanja. Tovarišici. Mamici. Pristrčno. Hvala vam. A zakaj toliko tega na en dan. Čeprav je to, kot pravite, naš praznik. Porazdelite to skozi vse leto.

Izrecite nam priznanje, ker enakovredno sodelujemo pri ustvarjanju dohodka, ko naši predlogi v delegatskih klopih prispevajo k njegovi smotrni razdelitvi.

Izrecite nam pohvalo zato, ker vdano sprejemamo nase levji delež bremena pri vzgoji otrok, pri gospodinjstvu. Ko opravimo tisoč drobnih del, za katere niti ne veste, da jih je treba opraviti.

Ne izrekajte pomilovanja, ker nam vedno zmanjkuje časa, zaradi utrujenosti pa tudi volje, da bi se lahko povsod potrjevale kot ustvarjalne osebnosti.

Razdelimo si breme, odgovornost... Potem bo naš nasme, ko nam boste podarili rože, brez grenkega priokusa.

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1983

1119830994 2

COBISS

SAVINJSKI OBCAN

Leto VI
Številka 2
Februar 1983

„SAVINJSKI OBCAN“ izdaja Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec.

Uredniški odbor: Jože Jan (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Elza Golob, Franc Izlakar, Franc Ježovnik, Kristjan Markovič, Cveta Mikuž, Irena Terjav, Lojze Trstenjak, Breda Verstovšek, Marjan Vidmar, Nevenka Zohar in Milan Žolnir.

Naslov uredništva: Žalec, Ulica heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občan

Tisk: ČGP Večer Maribor

Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 je časnik „Savinjski občan“ oproščen prometnega davka.

Povezovanje združenega dela je objektivna nujnost in ekonomska zakonitost

Veliko organizacij združenega dela ni tehnološko, proizvodno in poslovno povezanih v katerikoli obliki in torej ne načrtujejo skupnega hitrejšega razvoja, temveč raje ostajajo same. Še bolj pa izostaja prava oblika združevanja dela in sredstev. Od tod tudi izhaja, da nekateri temeljne ali delovne organizacije niso gospodarske stabilne, ne delujejo kot trdni členi v procesih reprodukcije, kjer bi kot take morale v medsebojni povezanosti učinkovito delovati za razvoj, pri poslovanju in pri vključevanju v zunanjetrgovinske tokove.

Združevanje dela in sredstev pa moramo poleg primarne naloge uveljavljanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov razumeti kot aktualno nalogo pri ureditvi ekonomskih stabilizacij in ozdravitve gospodarstva. Opozorila, da je naša dosežena stopnja razvoja, predvsem pa nadaljnji razvoj, nujno pogojene s povezo-

njem organizacij združenega dela in trdne, ekonomske bolj aktivne združbe, morajo postati dejanja. Ker se tega nismo dovolj zavedali in če v bodoče do povezovalna na realnih družbenoekonomskih in samoupravnih osnovah ne bo hitreje prihajalo, bomo zaradi razdrobljenosti, nepovezanosti in neučinkovitosti zašli v ekonomsko krizo.

Stabilno gospodarstvo terjamo namreč močne subjekte, na trdnih osnovah, z definiranimi poslovnimi in razvojnimi programi, z močno vlogo aktivnega samoupravnega odločanja. Sedanje zaostrene gospodarske razmere in neugodni trendi v materialnih tokovih naše družbe nam jasno narekujejo, da moramo na tem področju odločno ukrepati. Pomembno in potrebno pa je vedno ponovno raziskovati in ugotovljati, kje so vzroki za odklone. Ti so zelo številni in večkrat odtujeni od samoupravnih odločitev ali volje delavcev. So pa tudi primeri, ko prav delavec veliko pomeni lastna ograja, zapečkarstvo, ko vidi jo le kratkoročne odločitve in trenutni položaj. Dejstvo, da se bodo združevala sredstva za kakšne skupne razvojne namene ter da bo ob integracijah treba »združevati« dooločena sredstva za svobodno menjavo dela ali na ravni DO ali SOZD, mariskomu vzame vero v boljši in hitrejši razvoj ter boljši jutrišnji dan in se raje odloča za to, kar je že. Takemu razmišljanju in odločitvam pa resnično botrujejo tudi neuspele integracije, integracije brez ekonomskih in samoupravnih osnov, včasih celo pod pritiski političnih struktur.

Ne smemo mimo ekonomskih zakonitosti, da povezovalno gospodarstva in koncentracija kapitala pomenita razvojni proces. Ta se odraža sicer odvisno od stopnje razvitosti proizvodnih sil in proizvodnih odnosov. Nekje je to morda dobiček. Pri nas pa je to gotovo meja še hi-

trejšega razvoja proizvodnih sil ter omogočanje vsem delavcem hitrejši razvoj vseh oblik standarda. Ne smemo pa prezreti, da je v danem času združevanje nujnost tudi zaradi odpravljanja sedanjih gospodarskih težav. Dolgoročne stabilizacije, vključitve na zunanje trge, večjega konvertibilnega izvoza, večje kvalitete gospodarjenja na enotnem jugoslovanskem trgu ne bo moč uresničiti brez uspešnega združevanja dela in sredstev.

Združevanje sredstev ne sme poznati občinskih, regijskih in republiških meja. Vendar se pa kaj radi vprašamo, kaj se dogaja v »ožjem« prostoru, kjer živimo, to je v občini.

Nekaj let nazaj smo imeli na tem področju v naši občini sila nesrečno roko. Nastale integracije na ravni regije, ki niso imele razvojnih, vsebinskih, tehnoloških in tržnih povezav, so hitro razpadle. Prav na teh temeljih in s spoznanji, kako je prav, je nastal SOZD Hmezad, ki je po nekaj letih postal nosilec proizvodnje in predelave hrane, ostale industrijske predelave, trgovine, turizma in hranilništva na področju naše in še petih občin v Sloveniji. Pri tem pa ne mislimo le na formalno združbo, kot neko obliko centralizacije kapitala, ampak na kvaliteto združevanja — koncentracijo — sredstev, dela in znanja. V združevanju dela in sredstev ima v naši občini pomembno vlogo tudi SOZD Agros, ki povezuje domala vse proizvajalce kmetijske mehanizacije v Sloveniji. Pri tem zasledujejo predvsem skupno planiran razvoj, tehnologijo, delitev programov ter skrb za vključitev v zunanje trge. Ne samo preko občinskih, ampak tudi preko republiških meja pa sega takšno združevanje Tekstilne tovarne Prebold. Spoznanja o optimalnosti obsega proizvodnje in enem mestu, problem nezaposlenih delavcev v drugih krajih in

republikah ter izredna razvojna moč, ki se kaže v raznih oblikah plasiranja znanja navzven, so pripeljala Tekstilno tovarno Prebold do tega, da je ustanovila dva obrata (bodoči TOZD) v občini Šmarje in TOZD v Biogradu na moru.

Z raznimi samoupravnimi sporazumi o združevanju sredstev, predvsem za pridobitev surovin in repromaterialov, sodeluje nekaj OZD v občini tudi z OZD v Sloveniji oziroma širše, to pa so tudi v večini sporazumi brez dolgoročne in kvalitete osnove.

Sila kritična pa je ugotovitev, da se OZD naše občine ne poslužujejo spremenjenega zakona o zbiranju sredstev za razvoj nerazvitih republik in pokrajine Kosovo, kjer je možno združevati sredstva za konkretne projekte. Podatki kažejo, da se že skoraj 50 odstotkov teh sredstev, ki se zbirajo v Sloveniji, angažira v obliki direktnih združevanj za skupne projekte, v občini pa še nimamo primera. Izkušnje govore, da taka združevanja in povezovalna mnogo lažje steeže z odločanjem delavcev, kot pa tam, kjer ti procesi potekajo po odtujenih poteh in ostaja združen denar imaginaren pojem, brez kasnejših vplivov in dogovorov.

V občinskem prostoru in širše pa nas čaka še veliko dela. Na področju združevanja dela in sredstev smo, razen naštetega, naredili bore malo. Predvsem moramo na področju manjših kovinsko predelovanih OZD, na področju gradbeništva oziroma proizvodnje gradbenih elementov, trgovine ter nekaterih drugih manjših obratov napraviti odločne korake. Do teh pa moramo priti na osnovi zdravih temeljev, dogovorov, tehnološko postavljenih ciljev razvoja in ostalega, ne pa morda prisilno. O tem se v občini pripravlja tudi študija, ki bo nakazala določena izhodišča in smeri razvoja. Nekatere zadeve pa so že v fazi skorajšnje realizacije.

E. Janežič

OB ZAKLJUČNIH RAČUNIH

V tem času potekajo v naših organizacijah združenega dela številne razprave o zaključnih računih za leto 1982. Ni naključje, da ob tem poudarjamo, da so temeljite razprave med delavci v vseh kolektivih, ki bodo stoneli na strokovnih ocenah gospodarjenja z izpostavljenimi problemi, še posebno pomembne. Zaključujemo že drugi mesec letošnjega leta, kateremu že od jeseni prerokujemo, da nam bo prineslo takšne preizkušnje in težave, kot še nobeno v zadnjih desetih letih. V kolikšni meri bo to res, bomo najzanesljiveje presodili ob koncu leta 1983. V tem trenutku pa je najpomembnejše, da v bitki za izvajanje osnovnih ciljev in nalog stabilizacije v vseh delovnih kolektivih kritično presodimo gospodarjenje in dosežemo rezultate v lanskem letu, da kar najbolj racionalno opredelimo porabo sredstev, s katerimi razpolagamo za posamezne proizvodne in druge namene in da se kar najbolje organiziramo ter zavzamemo za dosledno in enotno izvrševanje zadetih nalog letošnjega leta.

Naloga skupnih služb je, da pravočasno posredujejo potrebne podatke, na osnovi katerih se lahko delavci kvalitetno opredeljujejo in sprejmejo najustreznejša stališča. Odklanjati moramo omejevanje razprav z ustvarjanjem časovne stiske, saj se za tem lahko včasih namestoma skrivajo slabosti gospodarjenja.

Zavzetost in odločnost delovnih ljudi po organizacijah združenega dela za izvajanje usmeritev in zastavljenih ciljev pa je v marsičem odvisna tudi od tega, v kolikšni meri so opredelile ob sprejemanju zaključnih računov sprejete zavestno in enotno po samoupravni poti. Dogovori in

usmeritve, ki izhajajo iz zaključnih računov, morajo biti osnova za delo, za izvajanje vseh aktivnosti pri premagovanju problemov, ki se bodo pojavljali med letošnjim letom.

Ob tem pa moramo odklanjati miselnost, da so vse težave od zunaj. Še bolj moramo utrjevati samoupravljanje in omejevanje nesamoupravne ukrepe. Dogovarjati se moramo z večjo odgovornostjo, delovne naloge pa izvajati še bolj dosledno in zavzeto. Posebno skrb moramo posvetiti vsem oblikam porabe, zlasti skupni porabi. Pričakujemo, da bodo vse samoupravne interesne skupnosti sledile pobudi republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in da bodo seznanile delavce v združenem delu s svojim delom, z namenom, da bi le-ti kritično presodili porabo sredstev preteklega leta.

Vendar tudi letošnje leto kljub izredno zahtevnim nalogam ne smemo biti pesimistični. Delovni ljudje v naših organizacijah združenega dela so že v preteklih letih uspešno izvedli številne smele zastavljene cilje gospodarstva in družbenega razvoja. Ravno razprave ter zavzetost delavcev ob sprejemanju zaključnih računov za leto 1982 kažejo, da bomo tudi v tem, letošnjem letu storili vse, da bodo rezultati čim boljši. Skrb za nemoteno odvijanje proizvodnje in za tehnologijo, zagotavljanje reprodukcijskega materiala, izvoz, posebno na konvertibilno področje in še nekatere druge naloge bodo sodeč po razpravah o zaključnih računih prav tako v ospredju. Uspešnost razprav pa je gotovo v marsičem odvisna od aktivnega vključevanja družbenopolitičnih organizacij, posebno Zveze sindikatov.

Jože Jan

Ko smo že mislili, da bo letošnja zima minila brez snega, nas je razveselil s kar izdatno belo odejo. Sneg je v teh dneh polepšal tudi naše mesto, kar kaže tudi naš posnetek.

SOZD AGROS NA DOBRI POTI

POGUMNO ZASTAVLJENI PROGRAMI

SOZD Agros je v razmeroma kratkem obdobju svojega obstoja uspešno zastavil delo. To se kaže v novi vsebini poslovnosti, ki sloni na boljši organizaciji dela, sodobni tehnologiji, v učinkovitih raziskavah tržišč in v enotnem nastopanju doma in na tujem.

To so nekatere ugotovitve, ki smo jih slišali na nedavnem sestanku vodilnih ljudi SOZD Agros in predstavnikov žalske občine in družbenopolitičnih organizacij v Šempetru.

Sestanek je bil zanimiv tudi po tem, da so gostitelji razgrnili svoje programe in načeli vrsto drugih vprašanj, ki zadevajo nadaljnji razvoj SOZD in OZD, ki so se združile pod njegovo streho. Nova vsebina dela v okviru SOZD je med drugim v tem, so utovarjali razpravljalci, da je možno v novih pogojih učinkoviteje in racionalneje poslovati. Imajo dobro zastavljen program strateškega raziskovanja tržišč, kar je pomembno za dober plasman proizvodov, pa tudi za zagotovitev surovin in drugih reprodukcijskih materialov. Slaba ponudba oziroma oskrba s surovinami je namreč velika ovira pri izpolnjevanju proizvodnega programa, kar ugotavljajo v vseh OZD.

Pred združitvijo se je dogajalo, da je vsaka OZD zase raziskovala tržišče in po svojih skromnih močeh razvijala svojo tehnologijo, v novih pogojih pa se stvari temeljito spreminjajo na boljše.

Vse te službe so v SOZD veliko močnejše in boljše kadrovske zasledene, zato njihovo delo že kaže rezultate, za katere pričakujejo, da bodo v naslednjih letih še boljše.

Programi, za katere je treba reči, da so dokaj pogumno zastavljeni, so rezultat samoupravnega dogovarjanja, v njih pa prihaja do veljave lastno znanje in tehnološke izkušnje. V SOZD vzpostavljajo enotno servisno službo. V novih pogojih bo možno zagotoviti tudi večje naložbe, ki so perspektivne v okviru OZD in SOZD.

Nova vsebina, ki je rezultat samoupravnega dogovarjanja in enotnega načrtovanja v SOZD Agros, se kaže v skupnem startu na razvojnem področju. S strateškimi raziskavami tržišč in programov pripravljajo strokovne predloge za pomembne odločitve o razvoju programskih usmeritvah OZD v SOZD Agros. S tem se dohodkovno in tržno usmerjajo zlasti na izdelke, ki so izvozno zanimivi.

Stekla so študijska in operativno izvedbena dela na področju organiziranja proizvodnje in izboljšane tehnologije. Zavedajo se, da so

takšni posegi nujni, da bi dosegli kar najboljše rezultate. Že od minule jeseni teče akcija za izboljšanje oskrbe s surovinami in z reprodukcijskimi materiali. Rezultati se že kažejo v direktni in zato cenejši količinsko zadovoljivi oskrbi. Pri tem računajo tudi na rezultate direktne blagovne menjave z deželami SEV.

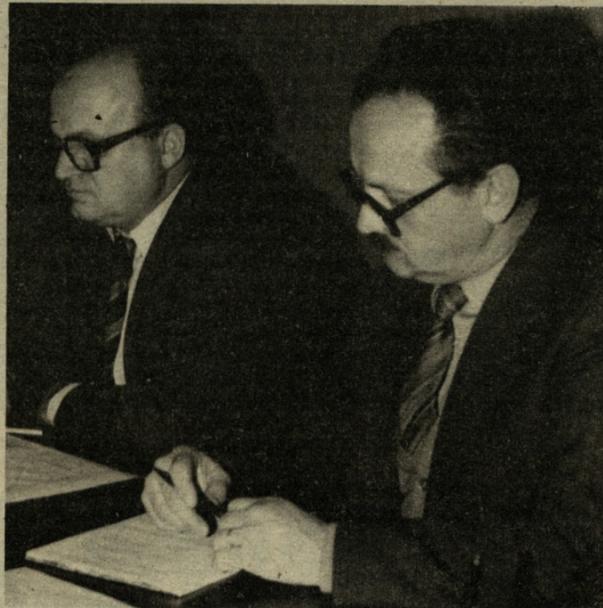
V SOZD Agros zavzeto delajo na povečanju izvoza. Povezovanje z izvoznimi OZD se uspešno odvija in pripravljajo že prve izvozne aranžmaje.

Kar zadeva nove naložbe, omenjajo livarstvo, proizvodnjo odkovkov, hidravliko itd.

Odgovor, kaj in v kolikšnem obsegu kaže vlagati sredstva, naj bi dobili že letos. Odločili se bodo zgolj za tiste naložbe, od katerih pričakujejo največje rezultate, to je dvig proizvodnih zmogljivosti na potrebno raven in jo zaokrožiti v reprodukcijsko celoto, ki je potrebna za nemoteno funkcioniranje proizvodnje in poslovanja.

LETOŠNJE PLANSKE NAPOVEDI

Po sprejetju republiške in zvezne resolucije o družbe-

Leopold Rajh in Ivan Diaci med razgovorom

negospodarskem razvoju v letu 1983 in nekaterih spremeljajočih dokumentov, ki bodo odločilno vplivali na pogoje gospodarjenja, je izdelava planskih dokumentov v OZD in SOZD v sklepni fazi.

Kar zadeva rezultate gospodarjenja v minulem letu, je treba upoštevati skoraj vsakodnevne motnje v oskrbi s surovinami in reprotomateriali, neusklajene cene in druge težave, ki so odločilno vplivale na proizvodnjo.

Čeprav v času omenjenega sestanka razpravljalci niso imeli v rokah zaključnih računov o lanskoletnem poslovanju, bo trditev, do OZD v SOZD niso izpolnile zastavljenih planov proizvodnje, točna. Plan proizvodnje je bil realiziran z indeksom 92, vendar to še vedno pomeni, da je bila proizvodnja v primerjavi z letom 1981 za 10 odstotkov večja. Proizvodnja je torej v porastu, vendar ne v tolikšnem obsegu, kot je zahtevano v srednjeročnem obdobju 1981-85. Počasnejša rast proizvodnje je posledica slabše oskrbe s surovinami pa tudi v kasnitvi načrtovanih naložb v modernizacijo obstoječih in v izgradnjo novih proizvodnih zmogljivosti. Nedvomno je vzrok za to slabši dohodkovni položaj OZD v SOZD, kot posledica že omenjenih težav, nesorazmerna cenovna gibanja pa so ga še dodatno slabšala. Zaradi vsega tega tudi učinkovitost poslovanja ni bila tolikšna.

kot bi v normalnih pogojih pričakovali. Storilnost dela, merjena s proizvodnjo na zaposlenega, je v letu 1982 v združenih OZD v SOZD porasla poprečno za dva odstotka v primerjavi z letom 1981 in je kar za štiri odstotke zastajala za načrtovano.

Težave, ki smo jih navedli, se bodo nedvomno nadaljevale tudi v tekočem letu in na to v OZD in SOZD računajo. Z njimi se bodo sprijemali z dobro organizacijo dela in z drugim, kar spada k sodobni visokoproduktivni in tehnološko razviti proizvodnji. Tako kot lani, bodo kolektivni tudi letos tekmovali za kar najboljše proizvodne in poslovne rezultate.

Na vprašanje, ali SOZD Agros s svojimi OZD sodeluje z obrtniki kovinskih strok, so predstavniki Agrosa pojasnili, da sodelovanje obstaja, ni pa dolgoročnega dogovarjanja, za katerega obrtniki doslej tudi niso bili dovolj zainteresirani.

Naš zapis bi strnili z ugotovitvijo, da so predstavniki občine podprli razvojne usmeritve SOZD Agros in hkrati opozorili na nujnost nadaljnega združevanja in povezovanja združenega dela in sredstev v reprodukcijske verige na vseh področjih gospodarstva v občini. Rekli so tudi, da ima SOZD Agros v novih pogojih nedvomno še velike možnosti povečanja izvoza.

Tk. K. J.

Predstavniki občine Zalec in SOZD Agros za skupno mizo

Idejna in akcijska usposobljenost ZKS

Osnovne organizacije ZKS, predsedstvo in občinski komitei ZKS so v zadnjem času namenili precej pozornosti akcijski in idejni enotnosti komunistov v občini. Razprava je tekla v dveh delih, in sicer v novembri ob pripravah gradiva za to temo, ki ga je v decembru objavilo glasilo Komunist, in v januarju, pa vse do 14. februarja, ko smo na seji občinskega komiteja ZKS formalno zaključili razpravo.

Ocena, ki jo je sprejel občinski komitej o izvedbi javne razprave, je dobra. Vendar pa je bila izrečena kritika tistim osnovnim organizacijam, ki so se premalo poglobile v vsebino lastnega dela in delo posameznih komunistov. Kljub temu pa lahko iz razprav, ki so bile v osnovnih organizacijah ZKS, izluščimo ugotovitve, da so le-te premalo samoiniciativne, da preveč čakajo na navodila višjih organov in da so sestanki premalo akcijski. To pa pomeni, da dostikrat po zaključnem sestanku ni prave akcije, nasprotno, še vedno je veliko komunistov, ki mislijo, da so z udeležbo na sestanku opravili svojo partijsko dolžnost. S takimi komunisti pa si zveza komunistov še vedno nima kaj pomagati.

Poleg splošnih razprav o idejni in akcijski usposobljenosti zveze komunistov so nekatere osnovne organizacije pripravile tudi razprave o posameznih področjih delovanja. Tako so bile tematske razprave o idejno-političnem izo-

brazevanju, o delu komunistov v krajevnih skupnostih in o akcijskem povezovanju komunistov večjih organizacijah združenega dela in v sestavljenih organizacijah.

Razprava o idejno-političnem izobraževanju je opozorila na to, da smo komunisti skoraj pozabili na individualno izobraževanje, kajti spremljanje dnevnih informacij v tisku, na radiu in televiziji še ni izobraževanje. Tudi v OO ZK smo opustili študijske sestanke, ki so bili zelo priljubljena oblika izobraževanja komunistov. Splošna ugotovitev pa je, da v organizirane oblike izobraževanja (seminarji, politične šole itd.) vse preveč pošiljamo tiste tovariše in tovarišice, ki jih pri delu trenutno najlaže pogrešamo, ne pa tistih, ki bi si to zaslužili. Tak zbor slušateljev pa še vedno ne da tistega učinka, kakršnega od organiziranih oblik izobraževanja sicer pričakujemo.

Razprava o delu komunistov v krajevnih skupnostih je opozorila na slab kadrovski sestav osnovnih organizacij in na nezainteresiranost komunistov, živečih na področju krajevnih skupnosti, da bi se aktivno vključili v delo. Nesprejemljivo je dejstvo, da nekateri komunisti pozabijo, da so člani ZK, takoj ko zapustijo svojo delovno organizacijo. Bolj bomo morali spoštovati načelo, da je komunist dolžan aktivno sodelovati tam, kjer živi, torej tudi v krajevni skupnosti. Sveti ZK v

KS tudi ne delujejo kot bi morali, ker člani te oblike dela ne jemljejo dovolj resno.

Pri akcijskem povezovanju komunistov v združenem delu je bilo v zadnjem času precej narejenega. Koordinacija med posameznimi osnovnimi organizacijami je v večini primerov dobra. So pa tudi primeri, kjer tega ni bilo, zato pa so nastale težave. Komunisti so nastopali nepovezano, zagovarjali vsak svoje stališče, kar pa za zvezo komunistov ni sprejemljivo.

Pri ocenjevanju akcijske enotnosti komunistov v združenem delu se je pokazalo, da se osnovne organizacije pri svojem delu še ne ravnaajo v celoti po določilih novega statuta ZKS, ki predvideva v organizacijah združenega dela in sestavljenih organizacijah organiziranje stalnih akcijskih konferenc s predsedstvi.

Kot rečeno, so člani občinskega komiteja ocenili, da je razprava dobro potekala, opozorila na dobre in slabe strani dela komunistov v občini, ob tem pa so sodili, da se zveza komunistov ne sme preveč ukvarjati sama s seboj ampak mora delovati navzven.

Samo z aktivnim delovanjem komunistov v delegatskem sistemu, drugih družbenopolitičnih organizacijah in krajevni samoupravi bomo obdržali avantgardno vlogo zveze komunistov, ki nam ni enkrat za vselej dana, zato se moramo zanjo nenehno boriti. L. Semprimožnik

OBMOČNA KONFERENCA ZKS

BITKA ZA HRANO

Nedavna območna konferenca ZKS v Celju (prva od štirih konferenc, ki jih je pripravila posebna delovna skupina pri CK ZKS) je kritično spregovorila o stanju in nalogah agroživilstva v celjski regiji. Območne konference naj bi med drugim odgovorile, kako bomo dosegli načrtovano 4-odstotno rast proizvodnje v kmetijstvu in s tem povečali izvoz.

Razpravljalci so menili, da je dohodkovno povezovanje brez vmesnih posrednikov najboljša pot za odpravljanje motenj v oskrbi trga z živilskimi proizvodi.

Razprava je opozorila na nezavidljiv položaj kmetijstva, ki ga pestijo še vedno neurejene cenovne razmere, in to še posebej velja za živinoreje, ki sicer pomeni slovenskemu kmetovalcu temelj dohodka. Očitno je, da komunisti, ki delajo v kmetijstvu oziroma agroživilstvu, kot je poudaril Ivo Marek, izvršni sekretar CK ZKS, pri svojem delu niso bili dovolj učinkoviti. Naloge, ki smo si jih zastavili v srednjeročnem programu agroživilstva, pa so velike in narekujejo zavzetost komunistov in ostalih delavcev za uresničevanje programov.

Kljub lanskim nadporečni letini v kmetijstvu nismo izkoristili vseh rezerv, saj imamo še veliko zemlje slabo obdelane, nekaj pa tudi neobdelane. Očitno je, da tudi v naših razmerah lahko pridelamo več hrane, zato se bo treba odločno sprijemati z nalogami.

Na dlani je tudi, da je z boljšo tehnologijo možno doseči višje ha donose. Več bo treba storiti, da bomo s tesnejšim dohodkovnim povezovanjem, združevanjem in enotnejšim nastopanjem na trgu odpravili posrednike, ki samo podražujejo kmetijske proizvode na poti od proizvajalca do potrošniške mize.

Večjo proizvodnjo in dohodek lahko pričakujemo od živinoreje. Zaradi neurejenih cenovnih razmerij živinoreje pestijo težave in to še posebej velja za preskrbo s majnimi krmili. Razpravljalci so opozorili, da je koruza na našem trgu predraga in ta strošek pobere večino dohodka v živinoreji. Kmetijsko proizvodnjo bo možno stabilizirati, so menili razpravljalci, le z urejenimi odnosi pri ustvarjanju, razporejanju in delitvi skupnega dohodka.

Še več bo treba storiti, da mladi ne bodo zapuščali kmetij, saj so tudi na celjskem območju primeri kmetij brez gospodarja. Velika škoda je tudi, da nekoč pridobitne orne površine ponekod zarašča gozd, ker ni nikogar, ki bi obdeloval zemljo.

Rečeno je tudi bilo, da na trgu ni dovolj rezervnih delov za kmetijsko mehanizacijo, kar še posebej velja za traktorje. Kmetijstvo je prizadeto tudi zaradi nove 18-odstotne obrestne mere, kajti takih bremen kmetija pri sedanji tržnosti ne prenese. Zato kaže razmisliti o ustreznem regresiranju oziroma solidarni pomoči. Več kaže storiti tudi za uresničevanje socialne varnosti kmetov.

Tk. L.

SEJA PREDSEDSTVA OK SZDL

Osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike v tekočem letu in program dela zborov občinske skupščine Zalec v prvem polletju letošnjega leta sta bila predmet razprave na seji predsedstva OK SZDL Zalec in hkrati tudi povod za vrsto pripomb in predlogov, kako naravnati delo, da bo uspešno.

Med razpravo o usklajevanju davčne politike so predlagali večje davčne olajšave za naložbe v poslovne prostore obrtnikov. Glede novega, višjega ovrednotenja stavb in prostorov, ki jih občasno uporabljajo za oddih in počitek, pa so menili, da bi tak ukrep povzročil udeleženkam dogovora večje stroške, ki niso predvideni. Predlagali so novo ovrednotenje stavb.

Predsedstvo je tudi menilo, da je predlog programa dela občinske skupščine, dopolnjen z obravnavo poročil o varstvu borcev NOV in VVI občine Zalec, programa in njegove realizacije telesno-kulturne skupnosti in zveze telesnokulturnih organizacij občine Zalec preobširen, v njem pa je tudi premalo zajeta problematika iz programa republiške skupščine.

Predsedstvo konferenca SZDL bo v krajšem času pripravilo akcijski program za obravnavo posameznih tem iz programa občinske skupščine. Iz obravnavanega poročila „Nič nas ne sme presenetiti — 1982“ je bilo razvidno, da je bilo v žalski občini kar precej storjenega. Vendar pa so odgovorne opozorili na dosledno izvajanje akcije, komite za SLO in DSZ občine Zalec pa bo moral več pozornosti nameniti doslednemu izvajanju izobraževanja nosilcev obrambnih priprav. Koordinacijski odbor predsedstva za LO in DSZ bo moral na podlagi izhodišč RK SZDL Slovenije čim prej pripraviti svoj program aktivnosti te akcije za leto 1983, ga uskladiti z vsemi nosilci akcije in tako izdelati skupni program.

Predsedstvo je v okviru programskega dela SZDL ustanovilo problemski konferenci na temo „Varnost v cestnem prometu“ in „Problematika v stanovanjskem gospodarstvu v občini Zalec“. Obe seji bosta predvidoma v marcu.

Na seji so ponovno razpravljali o pobudi predstavnikov občine Biograd na moru in TT Prebold o pobratenju naše občine in občine Biograd na moru. Ker med omenjenima občinama že obstaja gospodarsko sodelovanje, so predlog podprli.

Kako bo z davčno odmero v letošnjem letu

O LETOSNJI DAVČNI POLITIKI SMO SE POGOVARJALI S SILVESTROM JOŠTOM, NAČELNIKOM OBČINSKE UPRAVE ZA DRUŽBENE PRIHODKE OBČINE ŽALEC.

S. občan: „Katero so glavne značilnosti davčne politike v tekočem letu?“

Jošt: „Slovenska skupščina je v decembru 1982 sprejela nov zakon o davkih občanov. Določbe tega zakona bodo odločilno vplivale na davčno politiko v letu 1983. Na upravi za družbene prihodke smo že pripravili spremembo odloka o davkih občanov, ki ga naša skupščina v teh dneh obravnava in bo sprejet do konca marca.“

Da bi zagotovili enake pogoje gospodarjenja, skladnega razvoja SR Slovenije pa tudi enakopravni položaj občanov, sprejema naša skupščina dogovor o usklajevanju davčne politike v tekočem letu. Največ novosti je na področju olajšav za posamezne vrste davkov. Občine bodo še naprej pobirale deset vrst davkov.

Nespremenjen ostaja davek od osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti, uvedena je olajšava za vlaganje v gradnjo malih hidroelektrarn. Davek iz gospodarskih in poklicnih dejavnosti ostaja nespremenjen, na novo pa so urejene olajšave za vlaganje v izgradnjo delavnic za izvoz na konvertibilno tržišče.

Bistvena novost je na področju prometnega davka, kjer bomo v občini ukinili 3-odstotni prometni davek po splošni stopnji, povečal pa se bo republiški davek. S tem bo občinski proračun okrnjen za več kot 43 milijonov dinarjev. Med elemente davčne politike štejemo tudi izterjavo obveznosti. Uprava za družbene prihodke si bo prizadevala dosledno izterjati vse obveznosti naših občanov.“

S. občan: „Kako občani in ostali davčni zavezanci v žalski občini plačujejo svoje davčne obveznosti v odnosu na minulo leto?“

Jošt: „Dogovor o usklajevanju davčne politike v SR Sloveniji v letu 1982 je uprave zavezal, da dosežejo vsaj 95-odstotno izterjavo vseh davkov in prispevkov in to nalogo smo vzlic težavam uresničili. Menim, da bo treba še veliko storiti, da bodo davčni zavezanci plačevali zapadle obroke brez zastojev. Zavezance želim opozoriti na višjo stopnjo zamudnih obresti v letu 1983. Obresti za neplačane davke bomo zaračunavali po 25-odstotni stopnji. Da bi se zavezanci temu izognili, bodo morali v rednih rokih poravnati svoje obveznosti. Pričakujemo, da bodo ljudje razumeli tak ukrep.“

S. občan: „So bile inšpekcijske službe v žalski občini dovolj učinkovite pri odkrivanju morebitnih utaj in kako teče postopek proti kršiteljem?“

Jošt: „Davčna inšpekcijska služba je bila budna tudi za takšne primere in je odkrila nekatere utaje. Tako smo v minulem letu ob pomoči drugih služb prijavi javnemu tožilstvu pet primerov utaj. Primeri davčnih utaj so s pravne stališča dokaj zamotani in jih sodišča težko razrešujejo, ker imajo opravka z različnimi izmikalnimi in z drugimi načini zavlačevanja postopka. Prijavljeni posamezniki poskušajo na razne možne načine izpodbiti ugotovitve, ki so jih sodišču predložili inšpektorji. Seveda pa moramo biti pri tem dosledni, saj ne gre, da bi se posamezniki izmikali davčnim

obveznostim, med tem ko jih velika večina redno plačuje.“

S. občan: „Ali davčna politika spodbuja kmetovalce k večji tržni proizvodnji in v čem so te spodbude?“

Jošt: V obdavčevanju dohodkov iz kmetijskih dejavnosti ni novosti. Še vedno obdavčujemo katastrski dohodek, ki je kot osnova nespremenjen od leta 1977. O tem, da je davek za neko dejavnost spodbuden, je težko govoriti. Dejstvo je, da je da-

Silvester Jošt

vek na enoto proizvoda nižji, če proizvajalec na enak način pridela več, kot znaša poprečen pridelek, ki je upoštevan v katastrskem dohodku. Davčna politika ne upošteva oddanih količin tržnih viškov. Res pa je, da je davek iz kmetijske dejavnosti, ne glede na dohodek, v primerjavi s prejšnjimi obdobji danes sorazmerno nižji. Spodbudno delujejo olajšave, ki jih priznavamo za vlaganje v večjo proizvodnjo.“

S. občan: „Obdavčevanje obrtnikov, ki so vključeni v mednarodno delitev dela?“

Jošt: „V spremembi odloka o davkih občanov, skladno s prizadevanji za povečanje izvoza, uvajamo tudi olajšave za izvoz na konvertibilna področja. Olajšava naj bi veljala tudi za leto 1982. Res pa je, da do danes nismo prejeli nobenega zahtevka za priznanje olajšave na račun izvozne usmerjenosti, vendar to ne pomeni, da naši obrtniki nimajo pogojev, da se vključijo v izvoz.“

S. občan: „Tudi v žalski občini imamo nekatere deficitarne obrti. Čevljarjev, šivilj in podobnih poklicev storitvenih dejavnosti je vse manj. Ste imeli primere, da bi ti obrtniki opustili obrt zaradi davkov?“

Jošt: „Takih primerov nismo zabeležili. Vsakdo bi moral ločiti davek in prispevek. Stopnje prispevkov so za vse enake in jih plačujejo zavezanci iz osebnega dohodka. Davek plačujejo zavezanci šele od davčne osnove, ki je takojmenovani ostanek čistega dohodka iz gospodarske dejavnosti. Reči moram, da obrtniki v naši občini dosegajo boljši dohodek, kot je poprečje v SR Sloveniji.“

V letu 1982 je davčno osnovo doseglo 54 odstotkov obrtnikov (leto poprej 52 odstotkov). V gostinstvu ne dosegajo davčne osnove 61 odst., zavezancev, pri avtoprevoznikih pa 55 odstotkov. Problem obdavčevanja je najčese povezan s problemom zajemanja dohodkov. Vedeti namreč moramo, da obrtniki s serijsko proizvodnjo dejansko več ustvarijo, ker dosežajo mnogo večje celotne prihodke.

L. Trstenjak

ZAČASNA USTAVITEV GRADNJE NA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČIH

Skupščina SR Slovenije je decembra 1982 sprejela zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti. Namen zakona je trajno zavarovanje najkvalitetnejših kmetijskih zemljišč ter usmeritev gradenj na manj kvalitetna zemljišča in s tem preprečevanje spreminjanja namembnosti kmetijskih zemljišč do sprejetja oziroma uskladitve družbenih planov občin s tem zakonom.

To pomeni začasno prepoved izdajanja lokacijskih dovoljenj za gradnjo objektov na kmetijskih površinah ne glede na kakovost in boniteto posameznih kmetijskih zemljišč.

Glede na čas veljavnosti je ta zakon interventnega značaja in je torej začasen. Veljal bo do sprejetja systemskega zakona o urejanju prostora.

Že pred uskladitvijo družbenega plana s tem zakonom pa je dovoljena sprememba namembnosti kmetijskih

zemljišč in tako izdajanje gradbenih dovoljenj, če gre za gradnjo:

— objektov, za katere je lokacijsko dovoljenje postalo pravnomočno do uveljavitve zakona, to je do 1. 1. 1983, kar pomeni, da je lokacijsko dovoljenje moralo biti izdano najpozneje do 16. decembra 1982 in da nanj ni bilo pritožbe;

— objektov skupnega družbenega pomena ali enostavneje povedano za objekte, za katere izdajajo lokacijska dovoljenja skladno z družbenim planom SR Slovenije republiški upravni organi, če lokacijsko dovoljenje za take objekte postane pravnomočno do 31. decembra 1983.

Dovoljenja za gradnjo pa bo mogoče izdajati za gradnjo na zemljiščih, ki niso kmetijska (stavbišča, dvorišča, neplodna), torej v primerih, ko ne gre, za spremembo namembnosti

kmetijskega zemljišča, ter za vzdrževalna dela, obnovitvena dela in rekonstrukcijo na objektih, če se s tem tloris objektov ne bo spreminjal ali pri teh delih ne bo šlo za nikakršen poseg na kmetijska zemljišča.

Po razlagi republiških organov pa bo možno izdajati lokacijska dovoljenja tudi za objekte ali naprave, ki se gradijo pod ali nad površino terena, kot na primer vodna zajetja, rezervoarji, ptt omrežje, elektro omrežje, toplovodi, plinovodi in podobno ter tudi za razširitev pokališč.

V vseh drugih primerih izdajanje upravnih dovoljenj za gradnjo ni dovoljeno. To velja za novo vložene zahteve in tudi za zahteve, vložene pred uveljavitvijo zakona, ne glede na to, ali je v posameznih primerih zakonski rok za rešitev teh zahtevkov iz kakršnegakoli razloga pretekel.

Občinski upravni organ, pristojen za urbanizem in gradbene zadeve, bo moral vse take zahteve z odločno zavrniti. Ker bodo zahtevki za izdajo lokacijskega ali gradbenega dovoljenja zavrnjeni po sili zakona, bo vsakršno ogorčenje posameznikov neutemeljeno in odveč.

Težko je natančno napovedati, kako dolgo bo trajala začasna prepoved spreminjanja namembnosti kmetijskih zemljišč. Na najboljših kmetijskih zemljiščih I. in II. kategorije in na kmetijskih zemljiščih, predvidenih za melioracije, bo prepoved spreminjanja namembnosti teh zemljišč, razen v izjemnih primerih, določenih z zakonom in družbenim planom, trajen.

Kljub temu da si bomo v občini prizadevali za čimhitrejšo uskladitev družbenega plana z zakonom o varovanju kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti, je verjetno, da bo postopek usklajevanja in morebitnega spreminjanja in dopolnjevanja družbenega plana trajal nekaj mesecev.

Peter Marinšek

ZARJA PETROVČE

ZMANJŠANJE REŽIJSKIH DELAVCEV

V Zarji Petrovče so spoznali, da imajo preveč režijskih delavcev. Zaradi tega so začeli z akcijo, da bi zmanjšali število teh delavcev, pri tem pa so seveda naleteli tudi na precej odporov. O tem smo se pogovarjali z direktorjem delovne organizacije Viktorjem Dramo.

„Pri tej racionalizaciji smo začeli v temeljni organizaciji Lesna, kjer je bila že skoraj polovica režijskih delavcev. V tem tozdu nam je uspelo, da smo število režijskih delavcev zmanjšali za polovico. V toku pa je tudi racionalizacija poslovanja v skupnih službah, ob tem da smo se že v preteklosti zavedali, da je treba biti previden pri odpiranju novih delovnih mest. Sedaj nam bo to prav prišlo. Sicer pa bistvenih rezerv tukaj ni, nekaj pa jih je vendarle. Za nekaj časa bomo prizadevanja v skupnih službah glede racionalizacije poslovanja ustavili, ker moramo do konca izpeljati navedeno problematiko v tozdu Lesna.“

— Kako pa gledajo delavci na te ukrepe?
„Prav gotovo se marsikdo čuti prikrajšanega, zato tudi ni čudno, da smo imeli nekaj pritožb na sodišče združenega dela. Na vse načine se borijo, da bi stanje ostalo takšno, kot je bilo dosedaj.“

— Kdo vam pomaga pri postopkih racionalizacije poslovanja?
„Program je pripravil Zavod za produktivnost dela iz Ljubljane. Dal je primerjalno analizo sorodnih organizacij in na osnovi analize, ki jo je Zavod pripravil, smo začeli reševati probleme.“

Žirija za podeljevanje priznanj OF slovenskega naroda pri občinski konferenci SZDL Žalec vabi krajevne konference SZDL in druge družbenopolitične organizacije, organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, družbene organizacije in društva v občini Žalec, da oblikujejo predloge za podelitev

PRIZNANJ OF V LETU 1983

Priznanja OF podeljuje organizacija SZDL posameznikom, organizacijam in društvom za njihovo delo in prispevek k dosežkom trajnejšega pomena pri razvoju socialistične samoupravne družbe, zlasti:

— pri uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh ravneh,

— za dosežke pri uveljavljanju, krepitvi in razvoju SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,

— pri uresničevanju ustavno opredeljenih družbenoekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema ter uveljavljanju in razvijanju temeljnih samoupravnih skupnosti.

Priznanja OF podeljujejo organizacije SZDL 27. aprila ob obletnici ustanovitve OF slovenskega naroda.

Predloge za srebrna priznanja OF, ki jih podeljuje občinska konferenca SZDL, pošljite predlagatelji iz 1. odstavka tega razpisa najkasneje do 31. marca 1983 žiriji za podeljevanje priznanj OF pri občinski konferenci SZDL Žalec.

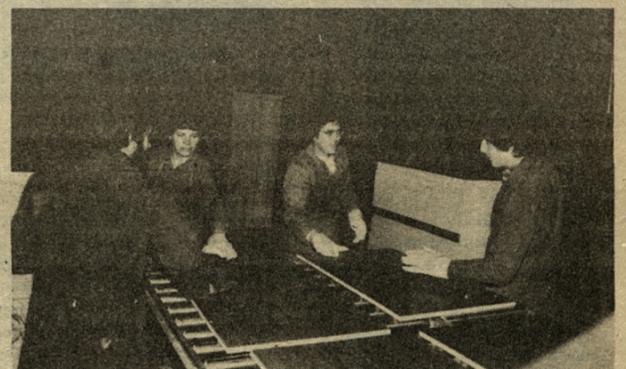
Predloge za priznanja OF, ki jih podeljujejo krajevne konference SZDL, pošljite prav tako do 31. marca 1983 predsedstvu krajevne konference SZDL v tisti krajevni skupnosti, v kateri kandidat, predlagan za priznanje, aktivno deluje.

Žirija posebej opozarja krajevne konference SZDL, da naj skladno z določili pravilnika o podeljevanju priznanj OF podeljuje priznanja ob praznovanju obletnice ustanovitve OF slovenskega naroda, to je na proslavah, ki jih prirejajo ob dnevu spomina na ta zgodovinski dogodek.

Zato opozarjamo tudi predlagatelje, da je 31. marec 1983 rok za oblikovanje predlogov za občinska in za krajevna priznanja OF.

Predlogi morajo vsebovati poleg nekaterih osnovnih podatkov še utemeljitve, zato posredujte predloge na posebnih obrazcih, ki jih lahko dobite pri občinski konferenci SZDL Žalec.

Žirija za podeljevanje priznanj OF pri občinski konferenci SZDL Žalec

Proizvodnja ploskovnega pohištva v Garantu

MODERNA TEHNOLOGIJA ZAGOTAVLJA CENEJŠO PROIZVODNJO

Eno svojih zadnjih sej je izvršni svet namenil temeljitejši obravnavi gospodarskega položaja in razvojnih ciljev Pohoštvene industrije Garant Polzela. Člani izvršnega sveta so si najprej ogledali potek proizvodnje, nato pa jih je direktor delovne organizacije Erni Ramšak seznanil z gospodarskim položajem in s planskimi cilji za leto 1983.

V preteklem letu je 420 zaposlenih delavcev ustvarilo 80 milijard starih dinarjev skupnega dohodka predvsem na račun povečanja fizičnega obsega proizvodnje. Cene njihovih proizvodov so za dvajset odstotkov nižje od drugih proizvajalcev pohištva, kar pomeni, da s plasmajem nimajo problemov. Stabilizacijska prizadevanja ne temeljijo na cenah, ampak v posodabljanju in povečevanju fizičnega obsega proizvodnje, kar se jim že obrestuje in se jim bo tudi v prihodnje. Trenutno nimajo problemov s surovinami, tako da proizvodnja nemoteno poteka. Vse uspešnejši so tudi v prodoru na tuja tržišča, čeprav vseh možnosti še niso izkoristili. Lani so izvozili za preko dve milijardi starih dinarjev v Kuvajt, Saudsko Arabijo. Libijo in druge dežele tretjega sveta. Seveda pa je v izvozu konkurenca vedno večja, žal jo povzročajo tudi jugoslovanski proizvajalci pohištva, kar kaže na slabo organiziranost in nastop na tujih tržiščih. Doma se prodaja pohištva vedno bolj

zaostruje zaradi slabih kreditnih pogojev, poleg tega pa trgovina pohištvo v glavnem kupuje na kredit in tako obrabča sredstva proizvajalca. S prodajo menic so v preteklem letu izgubili skoraj tri milijarde starih dinarjev. Tako se Garant stalno ubada s problemi likvidnosti, zato v prihodnje ne bodo mogli več toliko vlagati v razširitev in posodobitev proizvodnje, kar pa lahko ima dolgoročne posledice.

Za letošnje leto predvidevajo porast vseh kategorij gospodarjenja, predvsem pa povečanje fizičnega obsega proizvodnje in izvoza. Predvidevajo izvoz v Švico, Avstrijo in Madžarsko.

Naj omenimo še skrb za kadre, kar v Garantu nikdar niso zanemarjali. Kot pravijo imajo svoje kadre, ki so se izobraževali ob delu.

Zavest delavcev je na zaviljivi višini. saj ni redke primer. da delavci iz skupnih služb poprimejo za delo v proizvodnji.

V Garantu so se uspešno spoprijeli z energetskimi problemi. saj so uporabo tekočih goriv skoraj v celoti zamenjali s pridobivanjem energije iz lesnih odpadkov. S tem pa so dosegli tudi velike finančne prihranke.

V razpravi je bilo izrečenih precej pohvalnih besed, izvršni svet pa je izrekel kolektivno priznanje za dosežene rezultate z željo, da bi takšen razvoj dosegali tudi v bodoče. jk

USPELI ČLANSKI SESTANKI SINDIKATA

Zadnjo soboto v januarju so se delegati delovnih enot obeh tozdov TT Prebold in DSSS zbrali v večnamenski hali na redni članski sestanek vseh osnovnih organizacij sindikata.

Sestanek je potekal v svečanem in delovnem vzdušju, s kulturnim programom, v katerem so sodelovali godba na pihala, moški in mešani pevski zbor TT Prebold in recitatorka Jolanda Laznik.

Po podanih poročilih se je razvila plodna razprava, v kateri so delegati spregovorili o varstvu otrok ob prostih sobotah, o delovnem redu in disciplini, o letovanju, o neupravičenih bolniških izo-

stankih, o internem transportu, o položaju delavcev iz drugih republik, o problematiki prevoza delavcev iz krajev, kjer ni javnih prevoznih sredstev, in še o marsičem. Svoje so pridali še predstavniki sindikata iz obeh obratov na Kozjanskem ter generalni direktor Ivan Žagar, ki je spregovoril o poslovanju v minulem letu, o problemih, ki jih bo treba premagati v letošnjem letu, o preskrbi z materialom, o medrepubliškem sodelovanju in še o čem.

Ob zaključku članskega sestanka so sprejeli tudi program dela.

D. Naraglav

PO POTEH NOB V SAVINJSKI DOLINI

POHOD BRATSTVA IN ENOTNOSTI

Štajerska je v letih 1941—1943 plačevala krvav davek nemškim osvajalcem. Število izseljenih, pregnanih, ustreljenih in zaprtih je pisano v tisočih. Nemci bi radi iz Štajerske napravili oazo miru, saj je predstavljala srce zaledja za takratne borbe na Madžarskem, skupaj s Koroško pa važno pot na druge fronte, predvsem v Italijo. Zato ni bilo naključje, da so Nemci te komunikacijske poti močno varovali.

Ni pa bilo tudi naključje, da je Glavni štab Slovenije izbral prav XIV. divizijo, da Nemcem prekriža račune. Štirinajsta je namreč v jesenskih mesecih 1943 izbojevala vrsto pomembnih zmag na Notranjskem in Kočevskem in tako dokazala svojo visoko borbenost in kvaliteto bojevanja.

6. januarja 1944 je 1200 dobro oboroženih borcev odšlo na pot po Hrvaški, ki jih je sprejela odprtih rok. Prisrčnost stikov je borcem jemala sapo. Bila je dokaz na kako podna tla je bilo posejano Titovo najplemenitejšo seme — bratstva in medsebojne pomoči jugoslovanskih narodov. Februarja se je divizija preko Sotle zopet vrnila na slovenska tla.

Nemci so vedeli, da prihaja na Štajersko ena najboljših slovenskih divizij in ocenili, kaj bi to pomenilo zanje vojaško in politično. Storili so vse, da bi štirinajsto že ob prehodu na Štajersko čvrsto obkolili in jo uničili. V ta namen niso varčevali ne s sredstvi, ne z vojsko. Pričeli so z veliko tritedensko ofenzivo. Elitno vodstvo „Glavnega štaba za uniče-

nje partizanov“ (generallajtnant Ervin Rösener, polkovnik von Treck, Franc Steindl) pa je po treh tednih ofenzive moralo priznati svoj poraz. Kljub nenehni menjavi taktike vojskovanja in s silno premočjo niso bili kos štirinajsti. Razlog za prenehanje ofenzive je bil končno tudi to, da so imeli upore v lastnih vrstah in so morali ustreliti celo nekega častnika.

Visoko ceno v tej ofenzivi pa je plačal tudi štirinajsta.

Bilo je 12. februarja 1944 pri Rimskih Toplicah. Divizija je prečkala potok Gračnico. Njene močnejše zasede, kjer je padel narodni heroj Ilija Badovinac, so prav tedaj v bližini uničevale močno nemško kolono. Ob ograji stoji Franc Mikuž-Vovk.

Borci so se v nenehnih spopadih in v najhujših pogojih prebijali iz nemških obročev. Vtrajali so kljub naraščajočemu številu ranjencev, ki so jih menjaje nosili s seboj iz borbe v borbo, iz zameta v zmet. Lačni, izčrpani in neprespani so zavzemali položaje že na prvi sovražnikove strel. Telo in razum sta se podrejela trenutku. Štirinajsta je izgubila 367 borcev, in funkcionarjev. Od 608 borcev, kolikor jih je ostalo po sovražni ofenzivi jih je bilo dve tretjini ranjenih in ozebljih. Vendar si je štirinajsta kmalu opomogla. Vera, borbenost in heroizem njenih borcev je priključila v njene vrste može, fante in dekleta Štajerske.

V treh tednih obkolitve štiri-

najsta ni mogla navezati stikov z Glavnim štabom Slovenije, ker ji je radijska postaja odpovedala, niti s terenskimi delavci in z drugimi enotami niti s štabom IV. operativne cone, ki bi se mu morala podrediti, brž ko bi prišla na njeno ozemlje. Vse to je bilo postorjeno presenetljivo hitro. Ratjeni, ozeblji borci se bili razmeščeni po zanesljivih hišah ali skritih bolnišnicah, bilo pa je poskrbljeno tudi za strelivo, obleko in obutev, saj so bili borci po tako dolgem pohodu in hudih bojih s tem že docela pri koncu.

Tomšičeva, Šlandrova, Bračičeva, Šercerjeva in Zidanškova so poslej gospodarile na Štajerskem. Nemške kolone so hudokrvavele. vsa Štajerska in Koroška je zažarela v plamenih NOB, da tako še nikoli dotlej. Brigade se niso več zadovoljevale z uničevanjem manjših sovražnih postojank, temveč so drzno napadale nemško vojsko prav pred vrati osrednjih postojank. Po proletarski tradiciji je štirinajsta dostojno praznovala mednarodni delavski praznik—prvi maj tako, da je na Štajerskem onesposobila za Nemce važne gospodarske objekte.

Tudi v širšem smislu se je vseljudska vstaja na Štajerskem razmahnila po prihodu štirinajste in se stopnjevala do širokih meja. Pokrajinski odbor OF in Pokrajinski Komitet KPS sta organizirala vso Štajersko in Koroško za sodelovanje v NOB.

Obsežnost udarcev, ki jih je štirinajsta prizadejala Nemcem, bo šele zgodovina pravilno ocenila po tem, kako odločilni so bili v širšem okviru končnega obdobja zavezniške borbe proti fašističnemu nasilju v Evropi.

Za nas pa štirinajsta je in bo legenda o padlih herojih. Živela bo vekomaj in prenašali jo bodo kot sveto ustno izročilo iz roda v rod. Cveta Mikuž

Fani Vipotnik-Raček

V teh februarskih dneh je Fani Vipotnik-Raček v Latkovi vasi praznovala 70-letnico. Živahna je še, čeprav ji življenje ni prizanašalo in to še posebej velja za minulo vojno, ki jo je od leta 1942 pa vse do osvoboditve preživela v zloglasnih nemških taboriščih; v Auschwitzu in na Bavarskem.

Ko smo jo obiskali doma, nas je posadila za mizo v topli kuhinji in skuhalo kavo. Pogovor je stekel o snegu, ki je razveselil otroke pa tudi kmeto, ker je pokrival ozimna žita. Fani je prijetna sogovornica in tudi dovolj bistra, da je brž spoznala namen našega obiska. Spomnila se je časov neposredno pred zadnjo vojno, ko je Hitler že stegoval kremplje tudi po Jugoslaviji. Živo se spominja predvojnih dogodkov v Zabukovici, kjer so Vipotnikovi živeli, in v Preboldu. V partijo je vstopila že leta 1940; sprejel jo je Slavko Šlander. Ko je nemška soldateska preplavila Jugoslavijo, je gestapo najprej začel vohljati za komunisti in njihovimi simpatizerji. Brat in sestra sta bila že v ilegali, ko so Vipotnikovi dobili sporočilo, da jih bo prijel gestapo. Opozoril jih je zaupnik Karli Kolar s Smohorja. Seveda so odšli takoj domov in medtem ko sta starša oprezovala, da jih ne bi presenetil gestapo, so ostali člani družine polnili nahrbtnike z najpotrebnejšim.

Vipotnikova, ki sta stražila pred hišo, sta pritekla in vzkljknila: „Prihajajo, sedaj pa brž pot pot noge!“ Še pravočasno so se umaknili v smeri Zagrebena. Gestapovci pa so povprašali takrat le po sinu Albinu.

„Med tem sem zbolela, zato sem nujno potrebovala nekaj obleke in zdravila. Zvečer, 22. julija, sem se prikradla domov z upanjem, da me ni nihče opazil. Ušla sem se, kajti opazili so me in bila sem aretirana. Znašla sem se v zaporu v celjskem Starem piskru. Iz zapora me je hkrati s še dvema jetnikoma rešil nek zdravnik, ker

smo bile noseče. Doma v Zabukovici sem se takoj povezala s terenci čeprav je gestapo budno pazil na nas. Avgusta 1942 nas je vse aretiral gestapo in s starši vred so nas odpeljali v koncentracijska taborišča. Jaz sem se znašla v Auschwitzu, starša pa so strpali v drugo taborišče na Bavarskem.“

šče, kjer so jo kot šiviljo zaposlili v taboriščni delavnici. Tu je bila vsaj na toplem in nasploh so bile tu bolj znosne razmere kot v prejšnjem taborišču.

Kakšno je bilo taboriščno življenje, govori podatek, da se jih je od 333 žensk njenega

Fani Vipotnik-Raček med razgovorom

Foto: L. Korber

Fani je, čeprav bolj šibkega zdravja, pogumno in z neverjetno trdno voljo premagovala strahote zloglasnega taborišča. Prebolela je tifus, dobila je gnajno vnetje in bilo bi po njej, če je ne bi rešil zdravnik Poljak, ki je bil tudi taboriščnik. Gnojne bule ji je prerezal z navadnimi škarjami. Nепrestani apeli, težko delo od jutra do noči, slaba hrana, vse to je zrahljalo njeno telo in če bi takrat zapadla v malo dušje, ne bi preživela.

„Takah dogodkov ni moč pozabiti. Kako naj pozabim na dekle taboriščnico, ki je med maršem z dela v lager iznemogla padla in se ni mogla več dvigniti. Pritekel je kapo in morale smo jo vleči za noge vse do taborišča. Srce nam je krvavelo, saj bi jo rade nesle na rokah, a nismo smele. Zgodilo se je, da se je sotrpinka med delom onesvestila. Zverine so nametale zemljo nanjo. Čez čas se je zavedla in se začela premikati. Kapo je to opazil in na ubogo žrtev naščuval psa, ki je žrtvi skrajšal muke...“

Fani so iz Auschwitza premestili v neko drugo tabori-

transporta po osvoboditvi vrnilo domov le petinšestdeset.

In danes? Mož, ki je bil v partizanih, je pred leti umrl in posledje Fani živi sama. Fani, ki je ves čas delovno zagreta družbenopolitična delavka, ne pozna dolgočasje. Ne bomo naštevati vseh njenih številnih funkcij, ki jih je opravljala po osvoboditvi. Zapisali bi le to, da Fani tudi še danes deluje v krajevni in občinski organizaciji ZB NOV, pa tudi v tej ali oni komisiji. Ta njena aktivnost jo je ohranila vitalno.

Ko smo ji čestitali za njen življenjski jubilej in hkrati za osmi marec, mednarodni ženski praznik, je rekla: „Ženske smo si v revoluciji izborile enakopravnost, žal pa je še veliko od tistega, kar smo zapisali, neizpolnjene. Delovna žena je tudi danes še vedno hudo obremenjena ob službi z gospodinjstvi, deli, z otroškimi varstvom in z vsem drugim, kar jo teži, in tega ne bi smeli pozabiti, ko ji bomo čez nekaj dni segli v roke in ji čestitali za praznik.“

Lojze Trstenjak

ZBOR PODODBORA TOMŠIČEVE BRIGADE

V Žalcu so se zbrali borci Tomšičeve brigade, pregledali opravljeno delo v preteklem letu in sprejeli program aktivnosti za leto 1983. Karel Koren je v poročilu omenil vrsto akcij, ki jih je opravil pododbor, hkrati pa se zahvalil vsem, ki so jim pri tem pomagali. Najzaslužnejšim so podelili priznanja. Borci Tomšičeve brigade so se poklonili spomenu umrlega predsednika Franca Mikuža, za novega predsednika pa so izvolili Jožeta Šaleja. Nato so se udeležili srečanja borcev XIV. divizije v Celju, kjer so predstavniki občin, po katerih ozemlju je divizija leta 1944 stopala in se borila, podpisali domicilno listino.

Jože Šalej, predsednik pododbora Tomšičeve brigade izroča priznanje Lojzetu Kampušu.

TUDI PLANINCI PO POTEH XIV. DIVIZIJE

V soboto, 12. februarja, je bil že tretjič spominski pohod planincev po poteh XIV. divizije iz Dramelj do Žič. Udeležilo se ga je kar lepo število mladih, letos pa je za spremembo bilo tudi lepo število odraslih udeležencev.

Začetek pohoda sega že leta nazaj, z njim so začeli že pionirji osnovne šole Miloš Zidanšek iz Dramelj, v zad-

njem času pa se vrste pohodnikov še širijo in vključujejo mlade, pa tudi tiste malo „manj mlade“ iz številnih krajev našega področja. Letos so udeleženci pohoda krenili mimo žičke kartuzije do rojstne hiše narodnega heroja Miloša Zidanška.

Ob tej priložnosti so si ogledali razstavo o delu in življenju narodnega heroja, o njegovem liku in življenjski

poti pa je nekaj več povedal zgodovinar Lojze Filipič. V Žičah so se pohodniki, med katerimi so bili tudi pionirji iz G. Z. Žalca in Petrovč, poklonili spomenu komandanta Bračičeve brigade Milenku Kneževiču. Nazaj grede so se ustavili tudi v Strančah na grobovih 100 talcev, kjer počivajo tudi predniki udeležencev letošnjega pohoda.

I. Jurhar

POMEMBNA OBLETNICA ZABUKOVŠKIH RUDARJEV

Preteklo je 60 let, od kar so se zabukovski rudarji pridružili rudarjem Slovenije in pod vodstvom Zveze neodvisnih sindikatov organizirali javni protest proti ukinitvi osemurnega delavnika.

Zanimivo je, da so zabukovski rudarji že leta 1895 organizirali štrajk zaradi tedanjih razmer, množično pa so praznovali tudi prvomajski praznike.

Konec leta 1918 in v začetku 1919 so si delavci (rudarji) pod vodstvom strokovnih organizacij izbojevali osemurni

delavnik in uvedbo delavskih zaupnikov. Že leta 1920 so delavci občutili hud pritisk kapitala. Tega leta so prepovedali KP in z zakonom o zaščiti države iz leta 1921 so prepovedali še poostri, saj je za komunistično propagando veljala celo smrtna kazen. Komunisti pa kljub temu niso mirovali. V letu 1921 so v Sloveniji organizirali propagando za ustanovitev neodvisnih strokovnih organizacij. Med drugim je prišlo do ustanovitve Zveze rudarskih delavcev za Slovenijo, ki je postala najmočnejša strokovna organizacija v Jugoslaviji.

Leta 1922 se je zaradi nastopajočih draginje začelo množično mezdno in stavkovno gibanje. Ko je naslednje leto prišlo do poskusa, da bi ukinitvi osemurni delavnik, so rudarji odločno reagirali in protest se je razrasel v rudarsko stavko, ki je trajala od 20. 7. pa vse do 17. 9. 1923. leta. V tem gibanju so imeli odločilno vlogo komunisti, ki so delovali kot sindikalni delavci, delavski zaupniki pa tudi kot člani Svobode in kasneje Vzajemnosti.

Po znanih dogodkih v Trbovljah (spopad z Orjuno) so bile 12. 6. 1924. leta prepovedane neodvisne strokovne organizacije, ki so bile sicer trdno oporišče KPJ pri izpolnjevanju njenih nalog.

V tem obdobju boja za delavske pravice je odigral pomembno vlogo Albin Vipotnik iz Zabukovice. Njegov revolucionarni duh je obrodil bogate sadove. V Svobodo se je vključil že v letu 1923 in posledje aktivno sodeloval v različnih sekcijah, učil mladino v pevskem zboru, pri tamburaških itd. Tako ni naključje, da je na tem območju delovala močna skojevška organizacija.

F. J.

Rudnik Zabukovica

Skrb za zdravje je naša dolžnost

V javni razpravi je osnutek samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva, sporazum pa naj bi bil sprejet v mesecu marcu. Kaj želimo doseči s spremembami v zdravstvu, smo se pogovarjali z direktorjem Zdravstvenega doma Žalec Marjanom Golobom in s pomočnikom direktorja za strokovne zadeve dr. Alojzom Kobalom.

Savinjski občan: Ali tudi v naši občini razmere narekujejo nujnost sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma?

Marjan Golob: »Zaradi zaostrenih gospodarskih razmer je omejena poraba družbenih sredstev, med tem pa se stroški v zdravstvenem varstvu ne zmanjšujejo. V zdravstvu se pojavljajo izgube. Vse to velja tudi za našo občino, zato so predvideni ukrepi nujni. Dejstvo je, da smo se vse preveč zavedali samo pravic, manj pa naših dolžnosti do zdravstvenega varstva. Z večjo skrbjo za zdravje in z racionalno uporabo zdravstvenih storitev bomo najuspešneje premagovali sedanje težave. Tako se bodo zmanjšale vrste v ambulantah, manj bo izostankov z dela, manjša bo uporaba zdravil. Se bi lahko naštevala možnosti, ki jih predvideva sporazum, predvsem pa moramo doseči porabo sredstev — skladno z možnostmi.

V letu 1982 je bilo v splošnih ambulantah opravljenih 178807 pregledov, v zobnih ambulantah pa 61949. To pa pomeni, da je v poprečju bil vsak občan pri zdravniku petkrat. V to pa niso zajeti specialistični pregledi.

Savinjski občan: Katere novosti so torej predvidene?

Marjan Golob: »Da bi organizacije združenega dela prevzele večjo odgovornost za zdravje delavcev, zmanjševanje nesreč pri delu in s tem zmanjšanje izostankov z dela bodo v bodoče morale izplačevati bolniško tudi nad 30 dni. Stroški bolniške predstavljajo 9 odstotkov sredstev zdravstvene skupnosti, zato se sredstva za te namene ne bodo več združevala v skupnosti. V

Marjan Golob

bodoče se bodo varovanci dolžni posluževati zdravstvenih storitev v najbližji ambulanti, sicer bodo morali stroške pregleda plačati z večjo participacijo. Participacija se sicer ne povečuje, se pa zmanjšuje število upravičencev, ki bodo opravičeni participacije. V sporazumu so predvidene še nekatere spremembe, na katere imamo pripombe, ker se nam ne zdijo sprejemljive.

Savinjski občan: S kakšnimi problemi se srečujejo zdravstveni delavci in kakšni so vaši stabilizacijski ukrepi?

Dr. Alojz Kobal: »Potrebe oziroma želje tistih, ki koristijo zdravstvene storitve, niso usklajene z možnostmi. Ob takšnem obsegu dela naših zdravstvenih delavcev, se ni mogoče temeljiteje posvečati tistim, ki so pomoči resnično potrebni. Zavzemamo se za predvidene spremembe, čeprav bodo za nas pomenile dodatno obremenitev. V mislih imam obračunavanje participacije. Že nekaj let si tudi mi prizadevamo, da bi se stabilizacijsko obnašali in zmanjševali stroške, na katere imamo vpliv. Seveda pa bi lahko ob boljši opremljenosti naših ambulant zmanjšali stroške v specialističnih ambulantah in v bolnišnici.«

Savinjski občan: »Kaj menite o problemu pretirane uporabe zdravil?«

Dr. Alojz Kobal: »Pri predpisovanju zdravil in tudi pri njihovi uporabi lahko precej zmanjšamo stroške. Zdravniki izbiramo, seveda če je možno, cenejša zdravila, ki pa so po zdravstveni vrednosti enakovredna. Ni pa malo primerov, ko pacienti za isto bolezen iščejo pomoč pri več zdravnikih in tako si kopičijo zaloge zdravil.

Savinjski občan: »Kakšno je sodelovanje z delovnimi

organizacijami?«

Dr. Alojz Kobal: »S sodelovanjem smo zelo zadovoljni. Za vse, ki so bili zainteresirani, smo organizirali obratne ambulante, z njimi zjemamo že več kot devet tisoč zaposlenih.«

Savinjski občan: »Kako je z vrstami v čakalnicah?«

Dr. Alojz Kobal: »V normalnih razmerah v naših čakalnicah ni več vrst, pojavijo pa se ob pojavih množičnih obolenj kot je gripa. So pa tudi primeri, ko bolniki že ob najmanjšem prehladu iščejo zdravstveno pomoč in tako daljšajo čakalne vrste. Povzročajo pa jih tudi tisti, ki so naročeni, kar se posebej velja za zobozdravstvo, pa ne pridejo pravočasno. Želel bi opozoriti še na problem pri naročanju obiskov na dom. Naročniki ne dajo dovolj podatkov o bolezni bolnika, z nepopolnimi oziroma nenačrtanimi podatki bivališča otežkočajo hitrejšo in kvalitetnejšo pomoč zdravnika.«

Savinjski občan: »Kakšni so pogoji dela in kje so še težave?«

Marjan Golob: »Povedati moram, da so v zadnjih letih pogoji dela bistveno izboljšali z izgradnjo zdravstvenih domov iz samoprispjevka. Odprti problem ostaja samo še na Polzeli. Uspeli smo pridobiti tudi sodobne pripomočke. Trenutno pa imamo velike probleme z okvarami aparaturo, za katere pa ni rezervnih delov, ker so iz uvoza. Zato nam marsikatera aparatura stoji.«

Spremembe oziroma ukrepi samoupravnega sporazuma sami po sebi ne bodo učinkoviti, če sami ne bomo spremenili odnosa do zdravja in koriščenja zdravstvenih storitev. Če tega ne bomo storili, nas bodo morali stegniti ekonomski ukrepi, ki pa ne bodo pravični do vseh bolnikov. jk

dr. Alojz Kobal

STO LET ZDRUŽENEGA HRANILNIŠTVA NA SLOVENSLEM

Zadružna zveza Slovenije in Zveza hranilno kreditnih služb Slovenije sta ob stoletnici zadružnega hranilništva organizirali proslavo, na kateri je poleg slavnostnega govornika Andreja Petelina in predsednika izvršilnega odbora Zveze hranilno kreditnih služb Jožeta Benčine spregovoril o razvoju, vlogi in pomenu hranilništva na Slovenskem prof. dr. France Adamič.

Na prireditvi so najzaslužnejšim kmetom, delavcem in organizacijam podelili plakete in priznanja Zveze hranilno kreditnih služb Slovenije. Po nastopu vokalnega noneta kmečkih fantov kmetijske zadruge Škofja Loka so si udeleženci proslave ogledali razstavo dokumentov in literature o razvoju zadružnega hranilništva na Slovenskem.

Naj še zapišemo, da sta organizatorja že pred proslavo na tiskovni konferenci zbrane novinarje seznanila z razvojem in vlogi zadružnega hranilništva v Sloveniji vse od prvih začetkov do danes.

Tako so slovenski rodoljubi že leta 1883 v Celju ustanovili Zvezo slovenskih posojilnic, v katero se je včlanilo 14 posojilnic na slovenskem Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, ki so bile močna protiutež nemškimi denarnim zavodom oziroma njihovi posojilniški službi.

Hranilništvo na Slovenskem, ki je v minulem stoletju doživljalo vzpone in padce, pa

je ves čas predstavljalo tudi trdnjo gromotno osnovo zadružništva. Danes hranilno kreditna služba na Slovenskem zajema 117.000 varčevalcev, ki imajo na hranilnih vlogah čez štiri milijarde dinarjev. S tem denarjem, so samo v zadnjih desetih letih investirali za razvoj zasebnega sektorja kmetijstva več kot 25 milijard dinarjev. Zadružništvo je prvo v zgodovini razvilo samoupravne in človeške odnose na osnovi

solidarnosti in tudi v naših razmerah doseglo velik razvoj.

Da bi bralcem obširneje prikazali vlogo in pomen zadružnega hranilništva na Slovenskem, bomo v dveh številkah Savinjskega občana v nekoliko skrajšanem obsegu objavili poročilo prof. dr. Franceta Adamiča s poudarkom na razvoju, vlogi in pomenu hranilništva v Savinjski dolini. Tk. L.

VIŠINE OTROŠKIH DODATKOV

Tudi letos bo v kratkem sprejet sklep o novih višinah otroških dodatkov, ki jih bodo prejeli upravičenci od 1. maja 1983 dalje. Občinska skupnost otroškega varstva Žalec je pripravila predlog, o katerem bodo razpravljali še organi občinske skupnosti socialnega varstva in dokončno sklepala skupščina občinske skupnosti otroškega varstva Žalec v mesecu marcu, in sicer:

Pravico do denarne pomoči (otroški dodatek) ima otrok delavca oz. delovnega človeka v znesku

— 1.350 din mesečno, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oz. v katero spada, do 3.900 din na družinskega člana mesečno

— 950 din mesečno, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oz. v katero spada, od 3.900 din do 4.200 din na

družinskega člana mesečno — 450 din mesečno, če je dohodek družine, v kateri otrok živi oz. v katero spada, od 4.200 do 4.700 din na družinskega člana mesečno

Pri dohodku družine se poleg osebnega dohodka upoštevajo še vsi ostali dohodki in prejemki, ne glede na vir. Merilo za dodelitev otroškega dodatka je dejanski socialni položaj družine, v kateri otrok živi.

Mnenje o socialnem položaju da krajevna skupnost oz. organizacija združenega dela.

V primeru, da se posameznega dohodka ne da natančno ugotoviti, da oceno KS ali OZD.

Pravico do otroškega dodatka imajo tudi otroci iz kmečkih in drugih družin, ki jim je pomoč nujno potrebna, in sicer v znesku 500 din mesečno s pogojem, da je dohodek

Gneča na avtobusni postaji v Žalcu

TEŽAVE Z AVTOBUSNIMI PREVOZI

Z uvedbo bencinskih bonov se je močno povečal potniški promet, s tem pa se pojavljajo tudi mnogi problemi. Ti so se začeli tudi z uvajanjem novega delovnega časa. Vsi pa smo najbolj nejevoljni, kadar se nam mudi v službo ali domov, pa nas sprednik ne sprejme v avtobus. Če pa nam le uspe priti na avtobus, smo prepričani veliki natrpanosti. Seveda se to dogaja zlasti ob tako imenovanih konicah. Ali je naša nejevolja in kazenje krivde na prevoziško podjetje vedno opravičena? Da bi izvedeli, kje je krivda, smo povabili na razgovor predstavnika Izletnika, nekaterih organizacij združenega dela, občinske izobraževalne skupnosti in izvršnega sveta.

Marija Storman, član IS: »Problem avtobusnih prevozov je vedno večji. Pripombe prihajajo iz krajevnih skupnosti, še zlasti iz tistih, kjer je manj prometnih zvez ali pa jih sploh ni. Organizacije združenega dela bi želele uvesti, po novem družbenem dogovoru pa bodo morale, premakniti delovnega časa, ob tem pa se srečujejo s problemom prevoza delavcev. Zaradi tega smo sklicali razgovor s predstavniki Izletnika, se dogovorili za nekatere rešitve, vendar se stvari prepočasno spreminjajo.«

Ervin Janežič, predsednik izvršnega sveta: »Izvršni svet je že razpravljal o teh perečih problemih in zadalžil komite za družbeno planiranje, da konkretno razrešuje glavne probleme prevozov z avtobusi. Sedanji sistem prevozov delavcev ni ustrezen in ga bo treba spremeniti. Razumemo, da ima Izletnik težave, vendar bi se z večjim razumevanjem dalo marsikateri problem hitreje razrešiti. V bitko za uresničevanje gospodarske stabilizacije sodi tudi prevoz delavcev.«

Franc Kalšek, TT Prebold: »Prevoz delavcev nam na osnovi pogodbe izvaja Izletnik. V glavnem smo s prevozi zadovoljni, želeli pa bi prihod in odkod avtobusov za nekaj minut premakniti.«

Dušan Kočvar, DIP: »S problemom prevoza delavcev se tudi mi ukvarjamo, največ

težav imamo v smeri proti Polzeli in Vranskem. Ob konicah je premalo avtobusov.«

Elza Golob, izobraževalna skupnost: »Nismo zadovoljni s prevozom otrok na osnovni šoli Vransko, kjer se zaradi neustreznega voznega reda vozači ne morejo udeleževati izvenšolskih dejavnosti. Osnovna šola Žalec bi želela premakniti začetek pouka, na to ni mogoče zaradi prevoza otrok iz Ponikve.«

Stevo Orel, Izletnik Celje: »Zavedamo se problemov, ki so nastali po varčevalnih ukrepih z bencinom. Prizadevamo si, da bi prevoze izvajali kar se da kvalitetno, zaradi objektivnih težav, pomanjkanje avtobusov, prevoznih stroškov in omejevanjem porabe goriva, gotovo ne bomo mogli ustreči vsem potrebam in željam. Zato bo potrebna širša družbena pomoč.«

Tega se moramo zavedati vsi, kajti za prevoz nekaj potnikov ni sprejemljivo uvajati novih prog, ob tem pa ni nihče pripravljen pokriti razliko stroškov. Uvedba novih prog je umestna le tam, kjer nam organizacije združenega dela, krajevne skupnosti ali drugi zainteresirani zagotovijo pokritje 70 procentov prevoznih stroškov. Torej predlagamo uvedbo mesečnih vozovnic na osnovi katerih si lahko zagotovimo potrebno število potnikov s tem pa tudi ekonomsko upravičenost prevoza. Predlagamo, da se zainteresirani, po temeljiti proučitvi potrebe po prevozu občanov ali delavcev, zglasijo prvi vzrok za še vedno malomarni električni napeljava ali strela.

S tem zapisom smo želeli objektivno predstaviti probleme avtobusnih prevozov. Najučinkoviteje jih bomo razreševali s skupnim prizadevanjem tako krajevnih skupnosti kot organizacij združenega dela in drugih odgovornih za te probleme. Ob tem smo namenoma zanemarili subjektivne slabosti, brez katerih tudi v bodoče ne bo šlo.

denarno pomoč ali jo odreče, če ugotovi da otrok živi v težjih ali ugodnejših socialnih razmerah. Prav tako lahko odbor dodeli otroku, ki živi na območju občine, enkratno, večkratno ali stalno pomoč v funkcionalni ali denarni obliki, seveda glede na okoliščine, v katerih otrok živi.

Občani morajo vloge za uveljavljanje socialno varstvenih pravic oddati najpozneje do 31. marca;

Do tega roka morajo tudi občani, ki že prejemanje otroške dodatke, posredovati nove podatke in sicer na obrazcu SP-2 (sporočilo o spremembah podatkov v vlogi za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic).

Ko bodo ustrezni akti sprejeti v skupščini Občinske skupnosti otroškega varstva Žalec, bodo tudi v celoti objavljeni v Savinjskem občanu in sicer predvidoma v naslednji številki. Danica Dolinšek

POŽARNA VARNOST

Z ustanovitvijo Samoupravne skupnosti varstva pred požarom občine Žalec se je aktivnost požarnega varstva v občini močno dvignila. V svojem delovanju je skupnost v povezavi z Občinsko gasilsko zvezo dosegla vrsto uspehov — od sistema financiranja, vzgoje kadrov, nabave tehnične opreme in podobno. Kljub temu pa se še vedno pojavljajo problemi glede alarmiranja, povezave z gasilskimi društvi, ki še nimajo mobilne UKV postaje, fizičnega delavca v gasilskem centru in z ustanovitvijo regijskega centra za skupno reševanje in nabavo specialne tehnične opreme pri razlitju nevarnih tekočin in plinov.

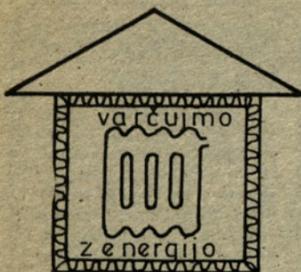
Na podlagi odloka o financiranju programa skupnosti varstva pred požarom in dogovora skupščine skupnosti varstva pred požarom znaša prispevna stopnja 0,40 % od bruto osebnega dohodka delavcev v združenem delu. Ta sredstva so namenjena financiranju gasilskih organizacij, Občinske gasilske zveze in za preventivno požarno varnost. Za izgradnjo gasilskega doma je treba v petih letih vrniti kredit, ki močno obremenjuje skupnost, zaradi njega pa je močno okrnjena tudi realizacija srednjeročnega programa. Zaradi tega je skupnost primorana iskati dodatna finančna sredstva za realizacijo letnih planov.

Med izvajanjem požarne preventive in preprečevanjem požarov in drugih nezdog je bilo v lanskem letu ugotovljeno, da je premoženje občanov, predvsem kmetijsko gospodarstvo, slabo ali sploh ni opremljeno z osnovnimi napravami za gašenje začetnih požarov (ročni gasilni aparati, zidno in hidrantno omrežje in podobno). Ukrepe za povečano požarno preventivo še posebej narekuje dejstvo, da obstaja večja koncentracija gorljivih objektov (gospodarska poslopja), v katerih se shranjuje veliko lahkega materiala.

Statistika požarov v lanskem letu: Lani je bilo 26 požarov, katerih skupna škoda je znašala 4.605.000 dinarjev, od tega v zasebnem sektorju 3.327.000 dinarjev in v družbenem 1.278.000 dinarjev. Iz statistike je tudi razvidno, da je še vedno v prvi vrsti vzrok za požar malomarna električna napeljava ali strela.

Komisija za strokovno vzgojo in preventivo pri skupnosti varstva pred požarom pri občinski gasilski zvezi je po šolah izvedla predavanja, prav tako tudi po krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Vse osnovne in podružnične šole pa so prejele program dela v mesecu požarne varnosti in bile tako vabljene k sodelovanju. Na petih šolah so izvedli tudi predavanja o požarni preventivi, ki so jih spremljali z diapozitivi in s filmom Požar na kmetiji.

V drugi polovici leta je bila sklicana tudi problemska konferenca s tematiko požarne varnosti v občini. Bila je dobro obiskana, iz razprave pa je bilo razvidno, da je požarna varnost dan dovolj velik poudarek, le izobraževanju najmlajših bo potrebno posvečati več pozornosti. Ugotovila je tudi, da v vseh sredinah še niso izdelane ocene požarnega varstva, kar je predpogoj za uspešno delo na področju požarnega varstva. Premajhna doslednost požarnovarnostnih normativov se pojavlja pri izvajanju tehnologije, pri transportu in skladiščenju. Problemi nastajajo pri servisiranju gasilske opreme. Za tehnično opremo, ki jo ima gasilska zveza Žalec, je nujno potrebno zagotoviti servisno službo. Ugotavljajo pa tudi, da gredo prenekatere gasilska društva v izgradnjo prevelikih objektov (gasilskih domov), za katere ne morejo zagotoviti dovolj finančnih sredstev.

Rudi Kronovšek

Varčevanje z energijo v stanovanju

to izračunamo iz naslednje enačbe

$$Q = k \cdot A \cdot \Delta t \quad (W)$$

Človekov organizem je relativno neodporen proti zniževanju temperature okolice. Zato je potrebno za njegovo dobro počutje v bivalnem prostoru stalno skrbeti za ustrezno temperaturo. To pa je zaradi znanih energetskih težav vedno težje in tudi dražje. Spodbudni so zadnji dosežki gradbene in ogrevalne tehnike, ki nam dajejo upanje, da nam kljub temu še ne bo potrebno trepetati zaradi mraza ali pa visokih stroškov kurjave, če bomo le znali izkoristiti ponujeno možnost.

Kot nam je znano iz termodynamike, se toplota pretaka vedno iz telesa z višjo temperaturo na telo z nižjo temperaturo. Tako se dogaja tudi pozimi z našim bivalnim prostorom, ki ga hladnejše okolje neprestano ohlaja. Da bi obdržali potrebno temperaturo v prostoru, moramo, kolikor se da, preprečiti njegovo ohlajanje, izgubljeno toploto pa nadomestiti. Današnji članek je namenjen prvi možnosti, to je preprečevanju toplotnih izgub.

Ogrevalni prostor izgublja toploto s prestopom (konvekcija) prevajanjem in sevanjem. Vse našete oblike nastopajo hkrati in se imenujejo prehod toplote. Vrednost prehoda toplote (faktor prehodnosti) se običajno označuje s črko k (W/m^2K) in nam pove, kolikšen toplotni tok teče skozi m^2 zidu pri temperaturni razliki $1\ K$ ($1^\circ C$). Če želimo ugotoviti, koliko toplote izgubljajo skozi določeno steno, okno ali vrata, lahko

Pri tem moramo poznati faktor k , površino, skozi katero računamo prehod (A) in pa razliko med temperaturo v prostoru in zunanjo temperaturo (Δt). Čim nižji je faktor (k), tem boljša je izolacijska sposobnost zidu ali okna. Torej je od njega v veliki meri odvisna toplotna (transmisivna) izguba objekta, ki je poleg tega odvisna, še od velikosti površin in temperaturne razlike. Nekoliko manjši, vendar kljub temu upoštevani, vpliv na toplotne izgube imajo še lega, vetrovnost in oblika objekta. (cca 10 do 20 %)

Gospodarna toplotna zaščita

Popolnoma jasno nam mora biti, da še s tako dobro izolacijjo zidov, tal in stropov ne moremo povsem preprečiti toplotnih izgub. Težje rešljiv problem predstavlja gradbeno pohištvo. Nekaj toplotne pa se izgubi tudi zaradi prezračevanja.

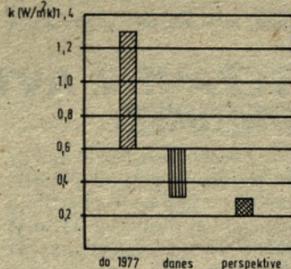
Zato se je potrebno odločiti za neko optimalno toplotno zaščito, pri čemer moramo upoštevati:

- stroške za izolacijo
- stroške za ogrevalne naprave
- stroške za ogrevanje

Pri tem lahko za optimiranje vzamemo realne vrednosti samo za prvi dve kategoriji, medtem ko lahko porast stroškov v sedanji situaciji ocenimo. Zaradi vedno dražjega goriva nekatere države zakonsko predpisujejo, kolikšen največji prehodnostni faktor sme imeti stanovanjski objekt. Za Jugoslavijo predpisuje JUS U. J5.600 minimalne zahteve za izolacijske vrednosti sten, stropov in oken. Slovenija pa ima še dodaten

pravilnik (Uradni list SR 12/79), ki obravnava minimalno potrebno toplotno zaščito objekta kot celote.

Zaradi vedno dražjega goriva so v svetu prisotne naslednje težnje pri izolacijskih ukrepih.

Sodimo, da predstavlja $k = 0.3\ W/m^2K$ mejno vrednost.

Element	Priporočilo 1954	Predpis 1978	Priporočilo 1980	Švedski predpis	Jugoslovanske zahteve
Zunanja stena	1.0	0.90	0.35	0.30	0.83
Okno	3.5	3.5	1.9	2.0	2.6
Strešni stropovi	0.50	0.45	0.30	0.20	0.55
Kletni stropovi	0.60	0.80	0.50	0.50	0.68

Vrednosti prehodnostnega faktorja k (W/m^2K)

Iz tabele je razvidno, da so naše zahteve občutno milejše od evropskih. To pomeni, da bo naš objekt uporabil za ogrevanje temu ustrezno več energije. Poleg tega pa toplotno ne dovolj zaščiten objekt ni primeren za uporabo modernega načina ogrevanja (talno ogrevanje, toplotna črpalka itd.). Praksa pa kaže celo to, da je že dovolj, če

izboljšati izolacijo nad to mejo je mogoče le s hkratnim izkoriščanjem toplote zraka pri prezračevanju. Trenutno najboljše rešitve za gradnjo zunanjih sten s stališča toplotne zaščite predstavljajo večplastne stene. Prehodnostni faktor k se pri debelini celotne stene 40 cm giblje med 0.3 in 0.4 W/m^2K .

Takšna stena predstavlja kompromis med toplotno prehodnostjo (debelino izolacije 8 do 12 cm), nosilnostjo zidu in sposobnostjo toplotne akumulacije (debelino notranjega zidu — 17 do 24 cm).

Zanimiva je tabela, ki prikazuje predpise in priporočila, ki naj bi se upoštevala pri gradnji v naslednjih letih v Evropi.

projektnant za svoj projekt da izjavo, da izpolnjuje zahteve o toplotni zaščiti po uradnih listih SFRJ (starih deset let). Če je projekt resnično izdelan skladno z zahtevami in če se potem tako tudi gradi, tega nihče ne kontrolira. Dodaten problem pa predstavljajo še kvaliteta, visoka cena in pravilna uporaba izolacijskih materialov. O tem pa kaj več v naslednji številki.

Stefan s svojim lepim prijateljem

OBISKALI SMO KMETIJO MAZILOVIH

Kmetovati je možno le s sodobno mehanizacijo

Ob cesti, ki pelje iz Gotovelj proti Jedrti, ponosno stoji kmetija Grobelnikovih, Mazilovih, kot jim domačini rečejo po domače. Ko smo stopili na dvorišče, nas je najprej prijazno pozdravil Stefan in nas takoj popeljal v hlev, kjer ima privezanega plemenskega kmečkega konja. Kupil ga je s pomočjo zadruga v Avstriji in je zanj odšel 350.000 din. „Lep je in rad ga imam,“ je ponosno dejal Stefan. „Konjerejstvo je pri nas skoraj izumrlo, zato sem se odločil za konje, v drugem hlevu imam še žrebca in kobilo. Ali se bo izplačalo ali ne, o tem sedaj niti ne razmišljam. Mislim pa, da je konj za kmetijo lahko zelo koristen, še posebej v sedanji energetski krizi in zaradi pomanjkanja mesa.“ Ker ob našem obisku ni bilo doma njegove žene, nam je razkazal tudi sodoben hlev, v katerem je bilo 31 glav molznice, pitancev in mlade plemenske živine. Žena je namreč končala kmetijsko šolo v Sentjurju in je bila na vsakoletnem srečanju diplomantov te šole.

Mazilovi so lani oddali preko 32000 litrov mleka, v prihodnje pa bodo proizvodnjo mleka še povečali. Antonija, ki še krepko podpira vse štiri vogale kmetije, nam je povedala, da se je življenje na kmetiji izboljšalo, zato pa je potrebno garanje od jutra do večera. Ob vsem, tem pa ni ustreznega

dohodka, saj so cenovna razmerja neskladna. Cene krmil so večje od cene mleka, brez njih pa ni mogoče dosega-ti večje proizvodnje.

Ob pogledu na gospodarska poslopja smo opazili, da imajo Mazilovi precej sodobne kmetijske mehanizacije. „Brez sodobne kmetijske mehanizacije ne bi mogli več kmetovati, še tako komaj zmoremo obdelati zemljo,“ je dejala Antonija. Naj povemo, da so Mazilovi bili med prvimi, ki so začeli uporabljati Sipovo mehanizacijo, njihova hčerka Metka pa je večkrat demonstrirala te stroje. Videli smo tudi stenski koledar, na katerem je Metka na kmetijskih strojih pred več kot desetimi leti. Seveda pa je potrebno stroje vzdrževati in stalno popravljati in ker ni časa iskati mehanika, pač mora to opraviti sam, nam je povedal Stefan.

Imeli pa smo srečo, da so ob našem obisku imeli ravno kolino, Antonija nam je postregla z dobro domačo klobaso, Stefan pa je nalil domačo kapljico. Ob takšni priliki je potrebna pomoč, hčerka iz Ljubljane je hitela kuhati klobase. Gospodar Franc je sedel na zaboji ob štedilniku in dejal, da imajo tudi pozimi veliko dela. „Nismo jih hoteli več motiti, zato smo se poslovili. „Pa zglasite se še,“ so nam dejali ob slovesu.

jk

ODPADKI OB ČRPALIŠČU PITNE VODE

„Že dalj časa opozarjamo na odlaganje odpadkov v bližini črpališča pitne vode za Žalec, pa se nihče ne zmeni za to,“ so menili občani Roj, ko so nas opozorili na ta problem. Prepričali smo se na kraju samem in ugotovili, da „neznani“ rejec piščancev odlaga jajca, poginule kokoši in blato na njivi v bližini hiše št. 25, dobrih tristo metrov od črpališča pitne vode. Kupi odpadkov so postali zanimivi za lisice in druge živali, ki raznašajo te odpadke. Kaj pa nalezljive bolezni? Vseh posledic takšnega odlaganja, ki ni edino, še danes ni mogoče ugotoviti. Zanimivo bi bilo slišati, kaj o tem menijo inšpektorji, pa tudi odgovorni v krajevni skupnosti. „Nič nimamo proti rejcu piščancev, zavedamo se, da mora odpadke nekam odložiti, dolžan pa je poskrbeti za zavarovanje pitne vode in zaščito odlaganja, da poleti ne bo smrdelo in da živali ne bodo raznašale odpadkov,“ menijo občani, ki jim ni vseeno, kako skrbimo za čisto okolje.

jk

CVETNI PRAH ZA ZDRAVJE

V skrbi za zdravje vse bolj poudarjamo pomen naravnih zdravil, med katerimi lahko uvrstimo tudi cvetni prah. Kakšne so njegove lastnosti in kdaj ga lahko uporabljamo — o tem vam bomo nekaj več povedali v naslednjem sestavku.

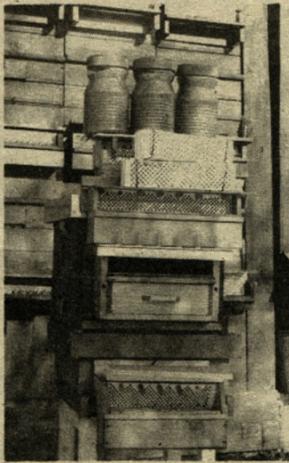
Cvetni prah prinašajo v panj čebele na svojih zadnjih nožicah in v posebej za to razvitih koških. Pobiranje in shranjevanje svežega cvetnega prahu zahteva od čebelarja zelo vestno in natančno delo ter shranjevanje, sicer se le-ta hitro pokvari in splešni. Takšen bi našemu zdravju najbrž več škodoval kot koristil; pravilno shranjen in posušen prah pa je neprecenljive vrednosti za uspešno zdravljenje.

V čem je vrednost in pomen cvetnega prahu? Kakor drugi čebelji proizvodi, npr. matični mleček, propolis in med, spada tudi cvetni prah k naravnim terapiji in k tistim naravnim

zdravilom, ki brez raznih strupenih stranskih učinkov pomagajo pri zdravljenju akutnih oziroma kroničnih bolezni. Francoski strokovnjaki so s številnimi poskusi ugotovili, da vsebuje velike količine proteidov, kar dvajset vrst aminokislin, večjo količino ogljikovih hidratov (sladkor), manjšo količino masti lipide, precej mineralnih snovi, pa vitaminov, encimov, fosfatov, amylase od saharozo, ki pospešujejo presnavljanje v organizmu.

Po sestavi tako bogat naravni proizvod obogati naš organizem in uravnava ter krepi organizem pred številnimi okužbami. Značilna zanj je njegova antibiotična lastnost pri vseh kolibakterijskih vrstah ter pri nekaterih proteusih in salmonelah, hkrati pa je sredstvo za odstranitev vseh strupenih snovi iz organizma. Človeško telo okrepi zlasti

proti zunanjim okužbam, posebno pri množičnih epidemijah gripe. Sestavina cvetnega prahu je zelo različna po botaničnem izvoru, zaradi česar ima vsak cvetni prah posebnih rastlin svoj specifični pomen in lastnost pri zdravljenju ljudi. Zato je najbolje uporabiti mešanico različnih cvetov flore.

A. Rozman

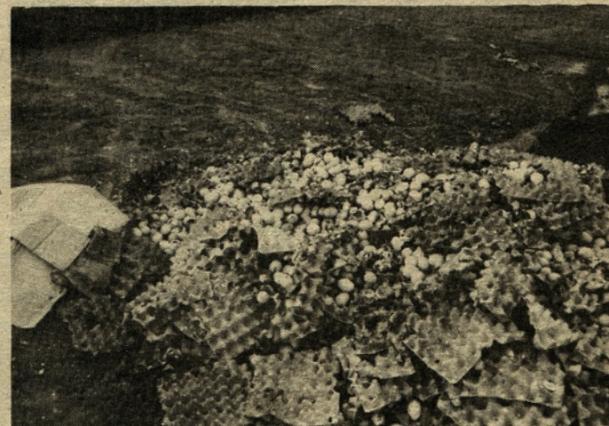
KOMUNALCI SO SE USPEŠNO SPOPADLI S SNEGOM

Na Komunalni v Žalcu so nam povedali, da so na zimsko službo dobro pripravljene. Zadolženi so za pluzenje in posipanje nekaterih lokalnih cest v občini in za nekategorizirane ceste. Doslej jim obilno sneženje še ni povzročalo preglav in tudi ljudje so bili z njihovim delom zaenkrat še zadovoljni. Soli imajo na zalogi še dovolj, tudi v primeru, da bi se zima oziroma sneženje še zavleklo. Tudi z mehanizacijo ni bilo posebnih

težav in kakšnih okvar še ni bilo. Pri Komunalni so organizirali tudi posebno dežurno službo, ki je pripravljena, da lahko takoj ukrepa.

Ob tem pa je treba opozoriti tudi na to, da pločniki v Žalcu tudi letos niso bili najbolje očiščeni. Krivdo za to prav gotovo nosijo lastniki in upravljalci nekaterih zgradb, ki bi morali sneg sami očistiti. V bodoče bi bilo prav, če bi svoje obveznosti vendarle vestneje opravljali.

Divje odlagališče v Rojah pri Šempetru. Kdo je le odvrgl tale kup pokvarjenih jajc?

ZA 8. MAREC • ZA 8. MAREC • ZA 8. MAREC • ZA 8. MAREC • ZA 8. MAREC • ZA 8. MAREC

Jelki ni žal, da je prevzela kmetijo

Sneg je prekril polja in domačije v Savinjski dolini. Zemlja nabira moči za novo življenje spomladi. Z Ljubom sva pred Braslovčami zavila proti Sp. Gorčam. Težave so se začele, ko sva zavila na zameteno stransko cesto. Kolesa so poplesavala na snegu vse do domačije Jelke Baš, ki sva jo namerala obiskati. Nizka kmečka hiša, zidano gospodarsko poslopje s hlevom, zadaj silos in garaži za katro in traktor, vse to je kazalo, da sva na urejeni kmetiji.

Na pragu naju je pričakovala gospodinja Jelka. Njen sproščen nasmeh je razkrival Jelkino dobro voljo. Povabila naju je v hišo. Posedli smo za mizo v topli kuhinji, skozi okno opazovali snežinke in iskali pravišnje besede za pogovor. Jelka je postavila pred naju polič domačega vina s štedilnika pa je dišala klobasa.

Jelka že vrsto let sama gospodari na 12 ha veliki kmetiji. Na štirih ha travnikov zrasede dovolj mrve za 12 govedi. Sedem rodovniških krav daje dovolj mleka za domače potrebe in prodajo, saj letno prodajo okoli 20 tisoč litrov. Poleg mleka daje dohodek hmelj, svinje pa so zgolj za domače potrebe.

Gospodnji Jelki je v veliko pomoč Ivanka, ki že trideset let živi na domačiji Baševih. Poprej je delala v preboldski tekstilni tovarni, potlej pa je ostala kot pomoč Jelki, s katero se dobro razumeta.

»Kmet, ki dobro gospodari, ne more imeti belih rok.« je dejala Jelka in pripovedovala, kako si je nekoč želela študirati agronomijo, a je bila primorana prevzeti kmetijo.

»Bilo mi je hudo pri srcu, ko sem srečevala moje sošolke, ki so študirale, in takrat sem večkrat jokala. Pa ni bilo tako hudo, zlasti še zato ne, ker sem vzljubila zemljo in delo na kmetiji. Nekeč smo zemljo obdelovali le s konji. Zgodilo se je, da se je oče v gozdu poškodoval in potlej ni zmogel težkih del. Dejal mi je, da

bom morala poslej sama orati. Bila sem mlada in dovolj močna za takšno delo, pa tudi veselje sem imela s konji. Zlepa ne bom pozabila dneva, ko je šel zadnji konj iz hleva. Jokala sem za njim, pa ni nič pomagalo, kajti na dvorišču je stal traktor.«

Prva povojna leta za kmeta niso bila rožnata. Bil je to čas obveznih oddaj, stroje je bilo težko dobiti in kdor ni pognal korenin na zemlji, jo je zapustil in odšel v službo. Jelka je kakšenkrat stisnila zobe v upanju na boljše čase. In res so prišli. Kmetovo delo je postalo bolj cenjeno, dobili so se stroji pa tudi krediti.

Tudi danes za kmeta niso rožnati časi, vendar daje njena kmetija že dovolj dohodka, da z Ivanko dobro živita. Jelka je včlanjena v strojno skupnost, ki si je nabavila večje stroje, kot na pr. obiralni stroj za hmelj. Minula letina za njeno kmetijo ni bila dobra, saj jim je vihar podrl sedem ha veliko hmeljišče. Bil je čas pred obira-

njem hmelja, pa je šlo precej pridelka v nič. Še večja škoda pa je nastala na podrtih žičnicah. Obnova je bila draga, saj danes stane en ha žičnice dobrih 600 tisoč dinarjev, kar je tudi za premožno kmetijo velik strošek.

Jelka in Ivanka vstajata vsako jutro ob 5. uri, poleti tudi prej, h počitku pa ležeta kakšno uro pred polnočjo. Pleteta pa tudi televizor ju vabi, zlasti če so dobre oddaje. Zgodilo se je že, da sta zaradi kakšnega domačega filma, ki je bil na sporedu, za uro dve pred večerom pustili delo na polju in odšli domov. V hišo prihajajo Jana, Nedeljski. Hmeljar in Savinjski občan. Ivanka si poleti omisli dopust, Jelka si tega ne more privoščiti, kajti nekdo mora ostati pri živini.

»No zgodilo se je že, da sem za nekaj dni odšla na kakšno krajšo potovanje.« je dejala Jelka.

Vsak prijeten klepet hitro mine in tako je bilo tudi ob našem obisku. »Pa še pridita.« naju je povabila. Nisva rekla — ne, Lojze Trstenjak

Kmetica Jelka Baš med živino v svojem hlevu Foto: L. Korber

Vsako delo je častno

Nedorečena kadrovska politika v preteklosti in šolanje kadra mimo potreb našega gospodarstva povzročata, da je stopnja nezaposlenosti tudi v naši občini povečana. Vse več je mladih, ki prihajajo iz šol in ostajajo brez ustrezne zaposlitve. Mednje sodi tudi naša sogovornica Štefka Beškovič iz Liboj. Končala je srednjo tehniško gradbeno šolo v Celju, ker pa ni dobila zaposlitve v svojem poklicu, se je zaposlila v Tekstilni tovarni Prebold, kjer dela kot natikalka v tkalnici.

Obiskali smo jo na njenem delovnem mestu nekaj minut po prihodu na delo v nočno izmeno. Skupaj s sestro Jasno, ki prav tako ni dobila ustrezne zaposlitve, sta v tekstilni tovarni že nekaj več kot dva meseca. Obe delata v isti izmeni in na istih delovnih mestih, vsaka pa ima doma tudi nekaj mesecev starega otroka, za katerega se je izobraževala. Menim pa, da je velika družbena škoda, da človek ne more opravljati tistega dela, za katerega se je izobraževal. Dakev kadrovske politike v preteklosti plačujemo sedaj mi, upam pa, da bo usmerjeno izobraževanje tukaj le naredilo nekoliko več reda. Sicer pa moram povedati, da sem vesela, da vsaj imam delo. Teče mi delovna doba, imam zagotovljeno socialno varnost in zavest, da nisem v breme družbi. To je nedvomno za vsako emancipirano žensko velikega pomena.

Za Štefko in njeno sestro lahko rečemo, da sta resnično emancipirani ženski, to potrjuje tudi njuna vključitev med

Štefka Beškovič

pripadnike TO ob lanskem 22. decembru, ko sta po nekajletnem stažu med mladinkami prostovoljkami TO, dale svedčano zaobljubo in stopili v rezervni sestav naših oboroženih sil. Postal sta vojakinji in sta kljub težavam s službo, prevozom na delo, družinskimi obveznostim in majhnima otrokoma pripravljeni na vse naloge in obveznosti, ki jima jih nalagajo vojaški predpisi oz. zaveza, ki sta jo dali ob sprejemu. Zakon o vojaški obveznosti ju oprošča od obveze služenja v enoti do sedmega leta starosti otrok, vendar se tega nočeta poslužiti, ker želita skupaj z ostalimi biti aktivni sodelavki pri obrambi in varnosti naše domovine. Prav gotovo sta lahko nam zgled. Mar ne!

D. Naraglav

Rodila sem deset otrok

Pogovor s PAINKRETOVO mamico Zinko je prav zanimiv. Sproščen, topel, nobenih narejenih, izmišljenih besed. Govori tako, kakor ji teče misel. In misel je sveža, spomin lahak, bister, nezmotljiv. Kaj bi govorila drugače, kot je bilo? Nima smisla lagati samemu sebi. Še posebej v tem težkem času, ko greš v trgovino z novim tisočnikom in prineseš domov v majhnem starem cekrčku. Edina sreča, da so otroci porasli. In da so zdravi. In delavni. O, to pa!

Leta 1958. sva se vzela z Ivanom. Oba izhajava iz rodovitnih družin, vendar ob poroki na deset otrok niti pomislila nisva. Jaz sem doma v Desteli pri Ptuj. Imeli smo gruntec. Pomislite, moja mati je rodila dvanajst otrok! Dva sta umrla, deset pa nas je živih. In morali smo hitro v svet. Jaz z devetimi leti. Gospodarijo so bili bogati kmetje. Dela me ni bilo strah, res ne. Vse je bilo tuje, jaz pa sem delala, kot da je moje. Pa mož Ivan tudi. On pa je doma iz Pregrade. Njegova mati že leze tja proti devetdesetim in je tudi rodila devet otrok. Kakor pri nas, so tudi pri njih imeli posestvece, ki je dajalo premalo kruha. Otroci so morali v svet. Tudi mož Ivan.

Kako sva prišla v Savinjsko dolino? Znanci, prijatelji so naju zvalili. Govorili so, da se v tej zeleni dolini da kar lepo

zaslužiti. Pa sva šla na poskušnjo. Takrat se še nisva poznala. Oba sva prišla za delom na ekonomijo Plevno nad Gotovljami. Ja, pred nedavnim smo slavili 25 let zakona. Prišlo je veliko sorodnikov in znancev. Veste, mi smo radi veselili in radi se obiskujemo. Hm, to je bilo lušno! Ko se je zbralo devet otrok okoli naju, sva pozabila na vse težave, ki so spremljale najin, še kar srečen zakon.

Po poroki sem delala še leto dni na Mirovanu. Potem pa smo živeli ob moževe plače. Koliko pa zasluži navaden delavec? Človek bi se razjokal. Če ne bi bilo zdravja, trdih živcev in veliko dobre volje, bi človek obupal. Pa smo namesto solz raje katero zapeli. Mož Ivan je zdaj že dvajset let v Ferralitu. Preveč je pridni, prehudo je garal in se mu je zdravje zrahljalo. S Plevna v Žalec ob vsakem vremenu in še tam naporno delo tudi nikar tako; zdaj je čistilec, zdaj res nima pretežkega dela. Toda posledice od poprej? Pa je še kar korajžen. Že dolga leta imamo pogodbo z gozdnim gospodarstvom. Če Painkretov s Plevne ni doma, moraš kar v gozd. Poslušaj, kje poje motorna žaga-tam so. In kar vsi. O, tudi otroci pomagajo. Vsi primejo za vsako delo. Kakšne posebne skrbi in jeze zares nisva imela z nji-

mi. Vse pa sva zgodaj navadila na delo. Brez dela ni jela. Pred leti sem še jaz pridno hodila h kmetom v „tavr“, zdaj ne več tako pogosto. V najemu imamo njivico, skrbno jo obdelamo in zredimo prašiča. Včasih tudi po dva, tri. Kakor pač pride. Ja, pri hiši je kar precej ust in gostu tudi radi postrežemo.

Gledam, poslušam, strmim, občudujem. Besede iz njenih ust kar same teko, obraz je videti tako zdrav in mladosten; nihče ji ne bi prisodil, da je rodila deset otrok, katerih imena s takim materinskim čutom našteva: Prvi je bil Jože, potem Zinka, Drago, Božica, Rudi, Marjan, Martina, Rozika, Marija; Ivanček pa je umrl. Najstarejši bo petindvajset in najmlajša Marija osem let. Razkošja nismo poznali. Ah, če pogledam po naši lepi in bogati deželi — kakšne socialne razlike! Človek pa mora biti tudi z malim zadovoljen. Midva z enainpetdesetletnim Ivanom sva že take sorte občana. To lahko rečem: lačni, goli in bosni nismo bili nikoli. To pa ne. Nekaj so pomagali sorodniki in dobri ljudje, največ pa pridne roke. Ko ne veste, kako je bilo pred leti na Plevnem. Slabo stanovanje, brez prave pitne vode, enofazni tok, ki ga često sploh ni bilo. Če pomislim, ne verjamem resnici. Ponoči smo vstajali in tekmovali, kdo bo nastregel več vode v obcestnih jamah. V graščini je vendar okoli 60 ljudi! Zdaj je to urejeno in zdi se mi, da smo se vsi skupaj na novo rodili. Tudi za naju je zdaj kljub draginji nekoliko laže. Starejši otroci so že pri kruhu, pomagajo, kolikor morejo; prvo, drugo leto so kar po vrsti imeli v šoli težave, potem pa se vsi nekaako znajdejo. Deset otrok je za delavsko družino res trnova pot, toda če jih imaš rad, je v družini desetkrat topleje, ko da ti do groba prinaša zvrhan koš skrbi razvajeni edinček.

Drago Kumer

POTREBEN JE PRAVILEN ODNOS DO LJUDI

Zdenka Borovnikova je miličnica na postaji milice v Žalcu. Že zdavnaj so minili tisti časi, ko so bile miličnice svojevrstna atrakcija. Večina je namreč dokazala, da so lahko v tem poklicu prav tako uspešne kot predstavniki močnejšega spola. Med njimi je tudi Zdenka.

Zdenka se je najprej izučila za šiviljo, na prigovarjanje nekaterih kolegov pa se je odločila za poklic miličnice. V Žalcu je sedaj zaposlena že vrsto let in vzbuja veliko zaupanja.

Zdenka je poročena in ima dva otroke. Je težko usklajevati družinske obveznosti s poklicnimi? Navsezadnje zahteva delo, kakršnega opravlja ona, tudi delo ponoči, ob praznikih, sobotah in nedeljah? Takole je razmišljala: „Zavestno sem se odločila, da grem v ta poklic in danes lahko trdim, da mi ni žal. Veliko je vredno, da mož razume naravo mojega dela. Če ima ženska oporo v možu, potem ji je mnogo laže. Tudi otroci so se na moje delo navadili, tako da trenutno kakšnih posebnih težav ne občutim. Konec koncev pa delajo ponoči in ob paznikih tudi v drugih poklicih. Seveda brez discipliniranosti in končeka samoopovedovanja tudi ne gre.“

Zdenko povprašamo, če ima pri opravljanju poklica kaj težav z ljudmi, pa pravi, da jih doslej še nikdar ni bilo. Pri delu, kakršno je njeno, je najbolj pomemben pravilen odnos do sočloveka. Če se človek

korrektno obnaša, potem se tudi drugi vedejo tako, kot je prav. „Morda imam pred moškimi kolegi celo delček prednosti, ker se možakarji do žensk vedno pač bolj taktano obnašajo.“ Povprašamo jo seveda tudi, kaj je v njenem poklicu najtežje. „Težko mi je, ko vidim na cesti prometne nesreče s smrtnimi izidi. Najbolj me prizadene, ko vidim, da so med njimi tudi otroci. Težko je svojcem prinašati sporočila, da se jim je kdo

smrtno ponesrečil. Pred dnevi pa me je prizadel samomor mladega človeka. Na postajo smo dobili obvestilo, da se hoče obesiti. S kolegi so na kraj dogodka poslali tudi mene, ker bi mi fanta kot ženski morda uspelo prepričati naj ne dela neumnosti. Na kraj smo prišli prepozno. Usahnilo je življenje mladega človeka in to je tisto, kar me najbolj prizadene.“

Zdenka Borovnikova je odlična sogovornica. Malo za šalo in malo zares smo jo povprašali, če so miličnice res strožje kot miličniki, pa pove, da takšno posploševanje najbrž ne bo držalo. Potem mi pripoveduje, da se v žalskem kolektivu izvrstno počuti, saj so jo fantje sprejeli kot sebi enako ter ji pomagali, kjerkoli so mogli. Marsikaj so jo naučili in za vse jim je zelo hvaležna. Beseda nanese tudi na družino in na otroke. Iz njenega pripovedovanja začutim, kako rada jih ima in trpi, ko vidi, da starši namenjajo vzgoji otrok premalo pozornosti. Je potem čudno, če se število prekrškov, ki jih store mladoletniki, nenehno večja.

In kakšna je Zdenka doma? Takšna kot vse ženske: razpeta med otroke in moža, pospravljanje, kuhanje...

Srečno, Zdenka!

ju

SAVINJOVI NAGRAJENCI

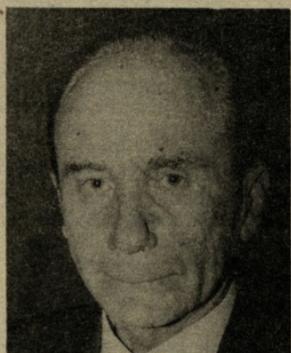
Meta Rainer

Za leto 1982 so prejeli Savinjske nagrade: Meta Rainer, Mirko Gorišek, Zoran Razboršek in Slavko Pader. Savinjske plakete so prejeli: Moški

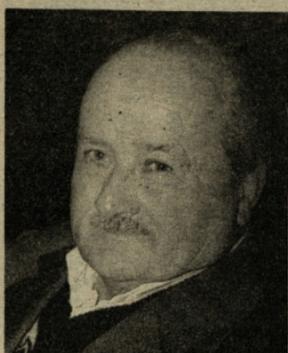
Mirko Gorišek

pevske zbor Svobode Polzela, KUD Svoboda Šempeter, Zlatica Audič, Ivan Centrih, Milan Dolinar, Ervin Fritz, Nande Lesjak, Franc Tratar

Zoran Razboršek

in Karel Zelič, Marija Ažman, Ivan Božnik, Tanja Cehner, Pavla Cukala, Marija Knapič, Ferdo Kolšek, Janez Kroflič, Jožica Ocvirk, Ivo Pader, AV-

Slavko Pader

gust Palir, Dragica Sajovec, Dani Satler, Marija Slokar, Milan Vasle, Franc Vipotnik in Marjan Žuža pa so dobitniki Savinjskih priznanj. jk

Osrednja občinska prireditelj, namenjena kulturnemu prazniku je bila v Vrbju. Po slavnostnem govoru predsednika skupščine kulturne skupnosti Franca Lenka je v umetniškem delu programa nastopil dekliški pevski zbor iz Gomilskega in član SLG iz Ljubljane Marjan Benedičič.

KULTURNE PRIREDITVE

V času praznovanja so se v občini zvrstile številne kulturne prireditve.

V vseh osnovnih šolah so se zbrali mladi člani kulturnih društev, pregledali opravljeno delo in pripravili kulturne programe, srečanja s pesniki in pisatelji in si ogledali tudi filmske predstave.

V Savinjskem salonu so odprli razstavo Avgusta Černigoja, akademskega slikarja iz Trsta. V kulturnem programu so sodelovali Anka Krčmar in Savinjski oktet iz Žalca.

Pihalni orkester France Prešern iz Celja pod vodstvom Vilija Trampuša se je uspešno predstavil žalskemu občinstvu s koncertom in s solistoma Ladkom Korošcem in Uruslem Sando.

Kulturna skupnost in Občinska matična knjižnica sta pripravila sprejem knjižničarjev, na njem so se jim zahvalili za prizadevno delo, ki je v javnosti manj opazno.

Sicer pa v v tem času potekajo konference in občni zbori kulturnih društev.

V GRIZAH TRI IGRE

V okviru grške Svobode delujejo dramska sekcija, ženski pevski zbor, godba na pihala, kinosekcija, knjižnica, lutkovna sekcija, odbor za kulturne prireditve, za zabavne prireditve in šolsko kulturno društvo. Letos bo Svoboda organizirala več koncertov in glasbenih prireditev, posebnost pa bodo poletne igre v letnem gledališču. Dramska sekcija bo pripravila tri igre, v Grižah bo gostovala mariborska opera, organizirali bodo mali Šentvid ter se srečali s kulturnimi skupinami naših delavcev, ki so zaposleni na tujem. Tako so se med drugim dogovorili na letni konferenci Svobode, katere so se udeležili tudi nekateri prvoborci in nekdanji kulturno politični delavci: Albin in Marija Vipotnik, Radovan Gobec, Peter Sprajc in Ludvik Zupanec. Albina in Marijo Vipotnik ter Radovana Gobca je Svoboda imenovala za častne člane društva. Listino o imenovanju za častnega člana so izročili tudi ženi Jerneja Vebr, ki je med tem časom umrl.

Obnova kulturnega doma v Libojah

Po večletnih prizadevanjih bodo letos aprila končno le začeli z obnovo dotrajanega in neustreznega kulturnega doma za sedanje potrebe društvenih sekcij in krajevnih organizacij. To veselo novico so sporočili na zadnji letni konferenci DPD Svoboda Ludvika Oblaka v Libojah. Dom bodo obnavljali v treh fazah, kajti za celotno obnovo trenutno še ni dovolj denarja. Krajanji so se odločili, da bodo pri obnovi doma pomagali s prostovoljnimi deli, kmetje pa bodo prispevali les. V akcijo so se vključile tudi delovne organizacije ter seveda Kulturna skupnost in ZKO občine Žalec. Pomoč pa so obljubili tudi nekateri ansambli, ki redno sodelujejo na vsakoletni libojski reviji.

Predsednik režijskega odbora je znan kulturni delavec Darjo Šuler.

Na letni konferenci DPD Svoboda Ludvika Oblaka so sprejeli letošnji delovni načrt, ki zaradi obnove kulturnega doma ne bo oskrnjen. Društvo bo tudi v prihodnje vodil Tone Mlinarič, na letni konferenci pa je bil navzoč tudi predsednik občinske konference SZDL Janez Meglič.

TV

S knjižnih police

Tudi tokrat smo iz Mladinske knjige prejeli seznam knjig, s katerimi boste lahko v tem mesecu dopolnili in obogatili svojo knjižno zbirko. Slovenski založniki ponujajo bralcem nekatere novosti, ki obujajo spomin na našo polpreteklo in revolucijsko zgodovino. Če pasi boste namesto tega zaželeli nekaj ur prijetnega in vselega branja, pa boste prav tako našli kaj zase. Tokrat vam knjižne police ponujajo:

Dr. Nikola Nikolič: **Z ranjenci prek Sutjeske**, Partizanska knjiga

Ladislav Kianta: **Bračičeva brigada**, Knjiž. NOV in POS

Jaroslav Hašek: **Prigode dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni 1-3**, Založba Obzorja

Johannes Mario Simmel: **Upanje je vse 1-2**, Založba Obzorja

James Hadley Chase: **Šibka točka — zbirka Krimi**, Cankarjeva založba

Platon: **Žakoni**, Založba Obzorja

Dolgi zimski večeri so kot nalašč za to, da vzamemo v roke to ali ono knjigo. V matični knjižnici pravijo, da ste v januarju največkrat izbirali med naslednjimi deli:

Johannes Mario Simmel: **Priznam vse**

Siegfried Lenz: **Vzor**

Alexander Cordell: **Mortymerjevi**

Hammond Innes: **Atlantik divja**

Janusz Piekalkiewicz: **Dolga roka Izraela**

Michael Burk: **Usmili se te bog**

Vitomil Zupan: **Levitan**

Janez Vipotnik: **Doktor**

PEVKE IZ GRIZ

Članice ženskega pevskega zbora iz Griž se lahko v lanskem letu pohvalijo s številnimi nastopi. Nastopale so na mnogih prireditvah, ki jih je organizirala grška Svoboda ali po Zveza kulturnih organizacij občine Žalec.

Najraje se seveda spominjajo nastopa, ki je bil junija na taboru slovenskih pevskega zborov v Šentvidu, kjer so nastopile že devetletice. Pred tem so nastopale tudi na prireditvi Šentvid v malem pod geslom Pojo naj ljudje. Na tej prireditvi je nastopilo devet pevskega zborov in domača godba na pihala. Da je prireditev kljub dežju uspela, je imel veliko zaslug tudi svetovalec in mentor Mijta Gobec iz Ljubljane. Griške pevke so se dobro odrezale tudi na prireditvi oziroma na pevski reviji z naslovom Zapojte z nami, predstavile so se na reviji pevskega zborov v Gotovljah, povabili so jih na srečanje ženskih pevskega zborov v Slovenske Konjice in še bi lahko naštevali. Pele so tudi na pogrebih. Sicer pa rade nastopijo povsod, kamor jih povabijo.

Seveda ne gre čisto brez težav. Štirinajst pevk se vozi na vaje iz Žalca. Za avtobus morajo odšteti toliko, kot če bi se peljale v Celje, čeprav je Žalec komaj dva kilometra oddaljen od Griž. Upajo, da jim bo del stroškov za prevoz povrnila Zveza kulturnih organizacij občine Žalec.

Letos bi rade obnovile del garderobe. Z izkupičkom iz sračolova bodo kupile nove bluze, pozneje pa še krita. Pravijo, da ima veliko zaslug za razvoj njihovega zbora predsednica DPD Svoboda Griže Valerija Verdnik, ki prav tako poje v zboru. Ponosna pa so tudi na to, da jih včasih obišče Radovan Gobec in jim napiše kakšno pesem.

BRASLOVČE—ŠMIHEL

PET LET SODELOVANJA

Prijateljstvo med dramsko skupino prosvetnega društva Braslovče in prosvetnim društvom Šmihel na avstrijskem Koroškem se je rodila pred petimi leti. To prijateljstvo je navezala Anica Brišnik, ki v

Braslovčah skrbi za kulturno življenje, obenem pa je tudi režiserka vseh dramskih del v zadnjih nekaj letih. Društvi sta se že doslej večkrat obiskali in tako so bili Braslovčani sredi tega meseca že sedmič v Šmi-

helu. Našim rojakom so se predstavili s komedijo Glavni dobitki v režiji Anice Brišnik, ki ima za to vez največ zaslug. Že več let namreč mlade navdušuje za delo v dramski skupini, kot režiserka pa je z njimi postavila na oder številna dela, od tega tudi vseh sedem, s katerimi so gostovali v Šmihelu. Kot vedno, so jim tudi tokrat koroški Slovenci pripravili pristrčen sprejem, občinstvo pa jih je za trud nagradilo z dolgim in navdušenim ploskanjem.

Po tednu dni so Šmihelčani vrnili obisk Braslovčanom. Gostovali so v kino dvorani, predstavili pa so se z veseligrigro Neupravičena ura v režiji Mice Demšar. Tudi Braslovčani so jim pripravili nepozaben sprejem. Po končani predstavi so jim pripravili še maskarado s plesom, udeležili pa so se je tudi predstavniki krajevne

skupnosti in družbenopolitičnih organizacij občine ter občinske kulturne skupnosti. Mladi iz Šmihela so se v Braslovčah razigrali, tako da jim v poznih večernih urah kar ni šlo v glavo, da morejo na Koroško. Predsednik PD Šmihel Karel Gril nam je ob tem povedal: „Veseli smo tega sodelovanja, posebno pa še dramske skupine, ki ima priložnost srečati se z živo domačo besedo in s prijatelji iz matične domovine. Razmere na Koroškem pač niso najbolj ugodne za bogatitev jezika, zato je vsak tak stik dobrodošel. Na svidenje in hvala vsem!“ Franc Kumer predsednik PD Braslovče, pa pravi: „Srečni smo, ker so se stiki začeli pred petimi leti razrasli v pravo prijateljstvo. Stori bomo vse, da se bo sodelovanje še utrdilo in drugo leto zopet na svidenje.“

Tekst in foto: Tone Tavčar

Karel Gril

Franc Kumer

DORA EBERLINC

NAŠA DOLŽNOST JE DATI OTROKOM NAJBOLJŠE

Predstavi Doru Eberlinc ni lahko, pogovor z njo pa obogati in prepriča človeka, da so otroci pod njenim okriljem deležni velike pozornosti in materinske ljubezni. Ko smo jo obiskali na domu v Preboldu, kjer živi že 20 let, smo jo le s težavo prepričali, da je nekaj povedala o sebi in o svojem delu pri Društvu prijateljev mladine, v katerem sodeluje že od leta 1977. Dora je skromna in čeprav je kot predsednica društva veliko dala tej organizaciji, še slišati noče, da bi kdo samo njej pripisoval te zasluge. „To je delo celotnega odbora in številnih staršev, ki želijo svojim otrokom in mladini narediti čim boljše življenje.“

Kot učiteljica na osnovni šoli Prebold, kamor je prišla iz Črne na Koroškem z možem Rudijem, jo delo z otroki veže tudi poklicno, vendar jim je hotela dati še več, zato je že kmalu po prihodu v Prebold začela z aktivnim delom v Društvu prijateljev mladine, ki bo kmalu slavilo svojo 30-letnico delovanja. Ko smo ji v zvezi s tem postavili vprašanje, je povedala:

„Društvo prijateljev mladine Prebold je eno najstarejših v Sloveniji, če ne celo najstarejše. V delo društva sem se vključila že leta 1964 in veskozi mi je bilo v veliko veselje delati v prid naših otrok. Mislim, da je človeštvo dolžno dati otrokom najboljšo in tega se naše društvo zaveda ves čas svojega delovanja. Trudimo se, da bi v svojih akcijah in prireditvah cilje naše orga-

nizacije kar najbolje uresničevali in otrokom omogočili čim lepša mladostna leta. Svoje delovanje povežemo z osnovno šolo in z vrtcem. Ker pa v krajevni skupnosti Prebold zelo uspešno deluje tudi vrsta drugih organizacij, društev in klubov, ki s svojim strokovnim delom prav tako uresničujejo zastavljene cilje vzgoje, se povežemo tudi z njimi. Naša želja je, da bi s tovrstnim sodelovanjem še razširili in obogatili program celodnevne osnovne šole in organizirane predšolske vzgoje in tako slehernemu otroku v krajevni skupnosti dali možnost za vsestranski razvoj. Naše društvo šteje več kot 800 članov.

— Aktivnost vašega društva je vsestranska, vendar, da bo slika popolnejša, povejte kaj o vaših najpomembnejših akcijah

„Od dejavnosti za otroke naj omenim novoletno praznovanje, ki sodi med naše največje akcije. Že vrsto let se trudimo, da je to praznovanje doživeto in veselo. V splošno veselje je brez dvoma tudi pravilni kotichek, ki z domišljijo navdihuje številne otroke in jih popelje v čudovit pravilni svet. Vsega tega ne bi mogli imeti, če nam ne bi priskočili na pomoč delovne organizacije v kraju, krajevna skupnost pa tudi vrsta drugih organizacij, društev in klubov v kraju.“

Vsako leto na pustno nedeljo pripravimo otroško maskarado s sprevedom, z rajanjem mask in s pustno nogometno tekmo, ki jo odigrajo člani osnovne

organizacije ZSMS. Razredne skupnosti učencev od petih do osmih razredov tekmujejo v domiselnosti in številčnosti mask. Letos je bilo maskiranih več kot štiristo otrok, svoje pa so prispevali tudi mladinci z nogometno tekmo, ki je bila v znamenju bencinske krize, saj so se med seboj pomerili črpalkarji in šoferji.“

Kaj pa lastna kolonija, ki je menda edinstvena društvena kolonija v Sloveniji?

„Že od leta 1968 imamo v Piranu lastno kolonijo za letovanje naših otrok. Desetdnevna letovanja se udeležijo vsako leto okrog sedemdeset otrok v eni izmen. Kolonijo izvajamo ob izdatni pomoči osnovne šole, za prevoz opreme pa prošimo tudi TT Prebold. Stroške kolonije regresiramo in tako omogočimo letovanje tudi otrokom, ki bi težko plačali celoten znesek. Moram povedati, da je dnevni red v koloniji izredno pester in v zadovoljstvo vseh sodelujočih hkrati pa je to tudi spodbuda, da pri tej akciji vztrajamo ne

glede na odgovornost, ki jo nosijo vzgojitelji!“

Ob vseh aktivnostih ne pozabljate tudi na delo s starši. Kako je organizirana ta oblika vaše dejavnosti?

„Prvotno je bila organizirana šola za starše... To obliko so v Občinski zvezi DPM opustili zato, smo vključili predavanja v roditeljske sestanke. Pripravili smo vrsto predavanj, med njimi tudi predavanje o pomenu knjige za otrokov razvoj. Ob tej priložnosti smo pripravili tudi razstavo knjig. Za članke DPM smo pripravili ekskurzijo v Zavod za duševno prizadeto mladino, med starši pa širimo revijo Otrok in družina, saj sodimo, da lahko le razgledani in osveščeni starši nudijo otroku primerno vzgojo. Posebno pozornost posvečamo tudi socialni problematiki otrok v krajevni skupnosti, zato stalno sodelujemo s socialno službo.“

Kaj pa načrti v bodoče?

„Mislim, da ni potrebno poudarjati naše vloge, zato bomo tudi v bodoče ostali zvesti že utečenim dejavnostim, jih bogatili z nekaterimi dodatnimi in razvijali še boljše sodelovanje z drugimi dejavniki v krajevni skupnosti. Letos bomo poskušali pripraviti čim več raznih prireditev, igrice in varstva, pa morda tudi cicanovih uric za predšolske otroke v urejenem vikend naselju pri bazenu, kjer smo skupaj s šolskim športnim društvom prevzeli sanacijo treh hišic in s tem tudi okolja, ki bo prinesel otrokom obilo veselja in razvedrila.“ D. Naraglav

PIONIRSKI KOTIČEK • PIONIRSKI KOTIČEK

Mami za Dan žena

8. marca praznujejo vse mamice svoj praznik. Zato jim takrat voščimo. Prinesemo jim šopke in darila. Takrat tudi obljubim, da se bom pridno učila in pomagala pri delu. Večkrat pa se tudi zgodi, da je mamičica jezna name, če ne naredim domače naloge ali kaj razbijem pri pomivanju posode. Zato je tudi prav, da se v šoli spomnimo svojih mamic in jim izrečemo voščilo.

Mateja Golčar, 3. r.
Podružnična šola
Velika Pirešica

KOŠČEK KRUHA

Prav dobro se spominjam otroških dni, ko sem sedela v naročju svoje babice in jo prosila, naj mi pripoveduje kaj o vojni. Babica se je otožno nasmehnila, me tesno objela in začela pripovedovati: „Veš, življenje je bilo takrat drugačno, kot je danes. Med vojno so ljudje trpeli lakoto, zaradi katere je marsikdo umrl. Spominjam se, kako smo nekoč bežali v zavetje pred letalskim napadom. Ob poti sem zagledala košček kruha; bil je ves blaten. Kljub naglici sem ga pobrala, očistila z rokami, a pojedla ga nisem. Dala sem ga lačnim otrokom. In potem ...“

V sobi je naenkrat zavladala tišina. Ozrla sem se v babičine oči in opazila solze. Rahlo sem jo prijelja za roko in v srcu sklenila, da je ne bom več spraševala o tistih hudih časih.

Vse, kar mi je ležalo na duši, sem ji zaupala. Rada sem jo imela. Vedno, kadar smo prišli k njej, sem stekla v njeno sobico: „Babica, si zdrava?“ je bilo moje prvo vprašanje. Najbolj sem se veselila počitnic, ko sem bila lahko pri njej. Pomagala sem stricu in teti na kmetiji, zvečer pa sem se stisnila k babici in poslušala njeno pripovedovanje. Večkrat so bile pri njej tudi ostale sestrične in bratrance, saj je imela dvajset vnukov in vse enako rada.

Moje babice ni več, a spomin nanjo mi je ostal v srcu živ in topl.

Maja Farčnik,
Petrovče

MOJA MAMA DELA V TOVARNI

Njen delovni dan je naporen. Vsak dan vstane zgodaj zjutraj in ko vsi še spimo, ona že pripravi zajtrk, prebudi očeka in brata in potlej zbudi še mene. Vedno najde čas, da se pogovoriva, če slučajno kaj potrebujem za šolo. V naglici obleče plašč in steče, da ne bi zamudila službe. Ko pride domov, se hitro preobleče in že kuha kosilo. Po kosilu pomiva posodo in opravi druga dela. Čaka jo tudi pranje in likanje perila in še sto drugih opravil. Zvečer, ko gledamo televizijo ali se pogovarjamo, nam mama pripravlja večerjo. Vsa utrujena komaj čaka, da se lahko uleže k počitku. Sprašujem se, kdaj ima moja mama prosti čas? Nikoli.

Janete Galjot,
Braslovče

MOJA MAMA JE STROGA, A PRAVIČNA

Moja mama hodi v službo, zato je včasih ne vidim cel dan. Kljub temu vedno najde dovolj časa, da se posveti nama z bratom. Pri vzgoji je stroga, a pravična. Med nama z bratom nikoli ne dela razlike. Je tudi varčna, saj kupi vedno le najnujnejše. Zelo rada ima tudi živali. Čeprav je obremenjena z delom, mi pomaga pri domačih nalogah. Poplačava ji s tem da se dobro uči. Tako kot je mama vestna doma, z veliko odgovornostjo opravlja tudi svojo službo. Svojo mamam imam rada tudi zato, ker si z očetom prizadevata, da bi nama z bratom omogočila lepšo prihodnost.

Nadja Cizej,
Braslovče

MOJA ZLATA MAMA

Mama, to je beseda, ki velike pomeni. Moja mama je v svojem življenju okusila veliko gorja. Ima tudi dobro srece. Sai mi je odpustila vse, kar sem ji kdaj žalega storil. Rad sem jo imel. Bil sem srečen, ko sem lahko zaspal pri njej. Vsako jutro me je zbudila pravi čas. Zajtrk je bil že pripravljen. Vesel sem odšel v šolo in premišljeval o mami, ki je vsakič stala na pragu in mi pomahala z roko. Zdaj je ni več in kar verjeti ne morem, da se ne bo nikoli več vrnila. Počiva na taborskem pokopališču.

Jernej Lukman,
Tabor

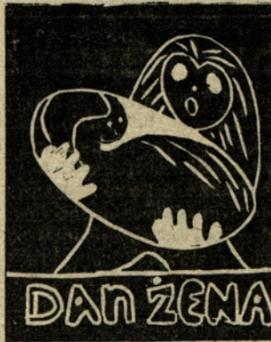
OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

V počastitev 8. februarja, slovenskega kulturnega praznika, smo tudi na naši šoli izvedli kulturni dan. Obiskali so nas gledališčniki iz Celja in nam zaigrali igrice Mojca Pokrajculja, ki je bila posebno všeč najmlajšim, radi pa smo si jo ogledali tudi starejši učenci. Zatem se je oglašil šolski radio, ki so ga pripravili učenci osmih razredov. Oddaja je bila posvečena našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu. Kulturni praznik smo počastili tudi z obnim zborom SKD, na katerem smo pregledali enoletno delo. Najbolj aktivni učenci so prejeli knjižne nagrade in priznanja, ki jih je podelil sekretar Občinske kulturne skupnosti Ivan Centrih. Učenci drugih razredov so bili sprejeti med kulturnike in obljubili so, da bodo še bolj aktivni kot doslej, mnogi med njimi pa že pridno sodelujejo v več krožkih.

Našega občnega zbora sta se udeležili tudi predstavniki sosednje šole Ljuba Mikuš, ki sta nam izročili darilo. Ob koncu smo pripravili še kulturni program, v katerem smo peli, igrali in deklamirali.

Kulturni praznik smo počastili še z nekaterimi drugimi prireditvami, npr. z razstavo, ogledom filma Zvezdica zaspanka, hkrati pa praznovali desetletnico delovanja šolskega glasila.

Lidija Veis, 7. a,
OŠ Peter Sprajc-Jur
Zalec

RUBRIKA MLADIH • RUBRIKA MLADIH

ZNOVA OŽIVELE POTI XIV. DIVIZIJE

V začetku februarja je več sto mladih krenilo po poteh, kjer je pred devetintridesetimi leti stopala legendarna XIV. divizija med svojim pohodom na Štajersko in Koroško.

Prvi del naporne poti so tokrat prehodili mladi iz Laškega in Šmarja pri Jelšah. Na pot so krenili iz sosednje Hrvaške in v

Gračnici predali svoj prapor mladincem iz celjske šentjurske in konjiške občine. V tretjem delu pohoda so podoživljali težke dni našega revolucionarnega boja tudi žalski mladinci. Skupaj z Velenjčani jih je pot vodila preko Paškega Kozjaka in Graške gore, nato pa so po zasneženih poljani zakoračili vse do Zavedenj nad

Šoštanjem, kjer so jih zamenjali mozirski pohodniki.

Vsi udeleženci letošnjega pohoda so se srečali na zaključni slovesnosti pri spomeniku v Rastkah, pohodnikom pa so se pridružili tudi borci in pionirji osnovne šole v Ljubnem, ki so pripravili krajši kulturni program. —ij—

Sneg in slabo vreme nista motila udeležencev letošnjega pohoda.

LETOS V POSOČJE IN KRUŠEVAC — MORAVA

Mladinske delovne akcije so pomembna oblika sodelovanja mladih v našem družbeno-ekonomskem in družbenopolitičnem razvoju in predstavljajo realizacijo vrednot socialističnega samoupravljanja ter so sestavni del našega planskega in tekočega razvoja.

Lanskoletni odziv za sodelovanje mladih na MDA je bil presenetljiv. Namesto ene smo organizirali kar dve brigadi, obe sta bili popolni in dosegli najboljše rezultate med brigadami v izmeni, kjer smo sodelovali. Ugotovili smo, da je interes med mladimi za udele-

žbo na MDA zadovoljiv, vendar bi morali nekoliko več pozornosti posvetiti moralnemu liku brigadirjev. Pri evidentiranju je potrebno upoštevati tudi vrednote, da morajo biti mladi delavci vzorni pri opravljanju delovnih nalog na svojih delovnih mestih; evidentirani učenci in študentje morajo biti uspešni, ne samo pri doseganju dobrega šolskega uspeha, ampak tudi pri različnih interesnih in samoupravnih aktivnostih na šoli; da imajo prednost mladinci, ki so s svojo družbenopolitično aktivnostjo

dokazali zrelost za udeležbo na MDA, torej da razvijajo bratstvo in enotnost, tovarišvo in solidarnost.

Na 8. redni seji Centra za MDA smo sprejeli sklep, da začnejo vse OO ZSMS z evidentiranjem za MDB v občini Zalec po posebnem razrezu. Z ozirom na lanskoletni odziv mladih iz osnovnih šol, smo se odločili, da jih vključimo tudi v letošnji razrez. Letošnje leto se bodo brigadirji občine Zalec udeležili zvezne mladinske delovne akcije Posočje in MDA Kruševac — Morava. I. T.

MLADI DELAMO IN USTVARJAMO

V OO ZSMS Petrovče je že nekaj časa vladala nedelavnost, zato je novo vodstvo mladinske organizacije pripravilo obširen program z namenom, da bi k delu pritegnilo več mladincev. Že v začetku je bilo jasno, da je program zelo široko in optimistično zastavljen, vendar pa smo kmalu ugotovili, da nismo naredili napake, kajti naleteli smo na veliko večji odziv, kot smo pričakovali. Ravno zato smo lahko program realizirali in si zastavili še številnejše naloge. Tako smo na primer oživilo mladinske klubske večere. Klubski večeri so kot oblika mladinskega udejstvovanja ena najzanimivejših. V okviru klubskih večerov smo združili kulturo (predstavitve mladinskega proznega in pesniškega ustvarjanja naših mladincev), predstavili nove trende v svetovni glasbi (večer hard rocka), organizirali pa smo tudi mladinsko politično šolo. Da pa ne bi ostalo samo pri „resnih“ temah, je mladinski klub nabavil tudi šahovske kompletne, kar je omogočilo delo šahovski ekipi, ki je nekaj časa delovala takorekoč brez lastne šahovske opreme.

Poživili smo tudi lokalne delovne akcije. Tako smo urejevali naše lokalne ceste, pred nami pa je akcija „trim steza“, ki jo skupno z OK

ZSMS in krajevno skupnostjo pripravljamo v poletnih mesecih.

Letos smo si zastavili nalogo, da ponovno formiramo pohodno enoto. Plan smo si že zastavili in vanj vključili obisk partizanskih spomenikov v okolici in sodelovanje s krajevnima organizacijama ZB in ZRVS. Vseskozi se je namreč pojavljalo vprašanje, kako mladim približati našo preteklost. Tako smo prišli do zaključka, da spoznavanje NOB na konkretnih primerih pomeni veliko več kot predavanje na šolah.

Nobena skrivnost ni, da smo mladi razigrani in polni poleta. Zato smo ustanovili ritmično skupino, za katero je bilo precejšnje zanimanje in zdaj uspešno deluje.

Pred nami je tudi ustanovitev mladinskega pevskega zbora, dramske in recitacijske skupine.

Seveda pa to „poročilo“ ne bi bilo popolno, če ne bi omenil še težav, ki jih imamo. Najprej bi omenil še vedno precejšnje neaktivnost med mladimi. Vendar mladi ne bi bili mladi, če ne bi bili optimisti: najlažje je mlade vključiti v konkretne akcije in upamo, da bomo kmalu govorili o neaktivnosti še kot o pojmu preteklosti. Težava je tudi z neprimernimi prostori za delo

dramske sekcije in ritmične skupine, vendar upamo, da bomo tudi ta problem skupno s krajevnimi dejavniki kmalu rešili. Čas neaktivnosti je torej za nami. Bojan Pevec

OČITKI NA RAČUN STABILIZACIJE

Mladinci delovne skupnosti skupnih služb in tovarne kmetijskih strojev SIP Šempeter so se za letošnji 8. februar še posebej potrudili, z željo, da bi ta dan čim bolj približali delavcem. Z vsoto resnostjo so pripravili krajši kulturni program. Zataknilo pa se je pri izbiri časa proslave. Začetek naj bi bil ob 13.40. Slišati pa je bilo mnenje, da s tem rušijo redni delovni čas in navajajo delavce k nedisciplini.

Očitki jim delovne vne-me niso pogasili. Spodrslijaj opravičen ali ne, hočejo čimprej pozabiti, saj se zavedajo, da kultura tudi v času stabilizacije ne sme zamreti, temveč mora delavce združevati in plemeniti za novejšje težje naloge. —it—

Poročilo o opravljenem delu je podal Dani Pfeifer

BREZ SAMOPRISPEVKA NE BO ŠLO

Delegati krajevne konference SZDL Polzela so se sestali na programskovolilni konferenci. Ocenili so opravljeno delo v preteklem mandatnem obdobju, ki je bilo uspešno, ob ostrejših gospodarskih razmerah seveda tudi zelo zahtevno. Izrazili so zadovoljstvo ob pridobitvah v zadnjih letih, med njimi naj omenimo blagovnico, osnovno šolo, lepo pa je urejen tudi center kraja. Hkrati pa so opozorili na najhujšo reševanja problema zdravstvene postaje, ki postaja vse bolj peče.

Krajevna samouprava je razvejana, uspešno delujejo vaški sveti, razen na Polzeli, kar je še posebej čudno. Verjetno so v drugih vaških svetih bolj živo zainteresirani za reševanje problemov, ki pa so v samem centru v glavnem že rešeni. Ocenili so tudi, da novoizvoljene delegacije dobro opravljajo svoje delo, kar velja tudi za delo društev. Tudi na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaveščnosti so bili uspešni, kar potrjujejo tudi mnoga priznanja.

Delegati krajevne konference SZDL so v nadaljevanju

konference razpravljali o pobudi za uvedbo samoprispevka, o čemer razpravljajo že dalj časa. Menili so, da je sedaj zadnji čas, da se za samoprispevek odločijo, ker bo le tako mogoče rešiti nekatere pereče probleme krajevne skupnosti, da takoj prične s pripravami na referendum. Pred tem pa bodo seveda še temeljito proučili potrebe, nato pripravili program in ga tudi finančno ovrednotili. Od tega bo odvisna tudi stopnja samoprispevka. Mrliško vežo, gasilski dom, vodovod in druge, za občane potrebne objekte, želijo torej zgraditi v naslednjih petih letih. Ker so občani Polzela že večkrat doslej pokazali veliko razumevanja za razreševanje skupnih potreb, dejavniki krajevne skupnosti tudi tokrat pričakujejo razumevanje in podporo.

Za predsednika krajevne konference SZDL so ponovno izvolili Danija Pfeiferja, Marinko Marovič za podpredsednico in Tatjano Višner za sekretarja.

jk

ANTON KOVAČ JE NAJSTAREJŠI GASILEC V OBČINI

Anton Kovaču iz Vrbja prav gotovo nihče ne bi prisodil, da jih šteje že 94.

Tudi sam pravi, da se zadnje čase kar dobro počuti, najbolj pa je jezen, ker ga je ob odprtju obnovljenega gasilskega doma v Vrbju zdravje nekoliko zapustilo.

Kljub temu pa je zbral toliko moči, da je slavnostno prerazal vrvico. Tako je tudi prav, saj je Anton ustanovitelj gasilskega društva iz Vrbja in kot zanimivost zapišimo še to, da je najstarejši, še živeči gasilec v žalski občini. Na to je tudi najbolj ponosen. In seveda na domače gasilce, za katere pravi, da imajo kar dobro opremo.

Anton Kovač se je rodil v Kasazah, ko pa je bil star levo dni, je oče kupil hišo v Vrbju. Življenje Antonu prav gotovo ni bilo z rožicami posuto. Spominja se dni, ko je moral s trebuhom za kruhom v Nemčijo med rudarje. Med prvo svetovno vojno je bil pri Doberdovu ranjen, tako da posledice še sedaj občuti, nekaj pa ga zvija tudi hrbtnica. No, kljub tegobam pa mu ne manjka dobre volje in ko ga povprašamo, kaj najraje gleda na televiziji, pravi, da gole ženske. Kasneje je le priznal, da so mu vseh tudi nastopi raznih narodnih ansamblov.

Pet otrok je imel Anton. Dva sta umrla, eden si je dom ustvaril na Poljskem, dva pa sta v Vrbju. Anton

go težje. Pri nas pa ljudje tožijo, če morajo plačati polog za čez mejo. Čudno se mi zdi tudi to, da kar naprej poslušamo, kako težki časi so, mi pa še kar naprej dobro živimo." Anton je s pokojnino zadovoljen. Še pred leti ga je rad zvrnil kakšen kozarček, ko pa je bil operiran na prostati, se je pijači odpovedal. Le še kozarček piva spi je tu in tam. „Tudi kaditi sem nehal. Hvala bogu! Pred desetimi leti. Če bi še kadil, bi me nikjer več ne bilo!

Tako pa se vidimo čez šest let!" nam je dejal ob slovesu.

Takrat bo star sto let. Res mu želimo, da bi se videli.

VPRAŠAJTE — ODGOVARJAMO

PROBLEM AVTOBUSNIH ZVEZ

Krajani krajevne skupnosti Griže in delavci DO Sigmee in Minerve želijo, da bi bila avtobusna zveza po 15. uri iz Zabukovice v Žalec in obratno. Doslej namreč med 15. uro in 18. uro na tej relaciji ni nobenih avtobusnih zvez.

Ob koncu lanskega leta so se želeli delavci Sigmee, Minerve in delavci zaposleni pri obrtni-kih, priključiti tistim, ki se jim začne delovni čas ob 7. uri, vendar bi bili v tem primeru brez avtobusnih zvez z Žalcem. Tako so ostali na starem delovnem času, t. j. od 6. do 14. ure. Tisti, ki so bili primorani začeti delati po novem delovnem času ob 7. uri, pa po 15. uri ostanejo brez prevoza v Griže.

V Zabukovici in v Grižah stoji več avtobusov, ki bi lahko v tem času zapeljali v Žalec in nazaj. Tako pa je vsakodnevna slika v Žalcu ter delavcev Gradnje, skupnih služb Sigmee pa tudi delavcev drugih delovnih organizacij, da ujamajo zadnji avtobus proti Grižam, ki ima odhod iz Žalca ob 15.05. Nekateri so primorani koristiti celo dopust, da pridejo na ta avtobus.

Zato krajani Griž sprašujemo, zakaj naši želji ne ugodijo.

jo, saj vemo, da je imel Izletnik za nekatere KS velik posluš, tako da je celo naše proge speljal preko Vrbja. Ali je štiri kilometre res takšna razdalja, ki jo Izletnik ne more premostiti?

Franc Ježovnik, predsednik skupščine KS Griže

V zvezi z vprašanjem krajevne skupnosti Griže, ki se nanaša na problem avtobusnih zvez na relaciji Griže—Žalec—Griže, vam sporočamo, da do prejema vašega dopisa nismo bili seznanjeni s problemom prevoza delavcev po 15. uri iz Žalca v smer Griže.

V konkretnem primeru obstaja možnost uvedbe avtobusnega prevoza z odhodom iz Žalca ob 15.10 s tem, da pred pričetkom obratovanja delovne organizacije posredujejo podatke o številu potnikov, ki bi bili koristniki novega prevoza.

V primeru, da bo število potnikov takšno, da bo pokrilo stroške obratovanja novo uvedene linije, bomo le-to uvedli takoj po prejemu goraj navedenih podatkov.

Vodja komerciale Stevo OREL

KAKO JE Z IZREKOM KAZNI

Zanima me, kakšno kazen sta prejela Vinka Kolenc in Stanko Zagar od disciplinske komisije ZK, ker sta kot člana ZK kršila ugled in statut ZK, ker sta hotela na podlagi predloženih neresničnih podatkov pridobiti osebno korist v breme družbe pri izračunu pokojnine, s tem pa sta omadeževala lik komunista. Ta dva primera verjetno nista osamljena, zato naj bosta drugim v opomin.

Stane Pravdič, Žalec, Nade Čilenšek 9'

OO ZKS DS Skupne službe SOZD Hmezd Žalec je na sestanku osnovne organizacije, dne 2. 4. 1982, obravnavala zadevo v zvezi z vpisom lažnih podatkov o udeležbi v NOB za tov. Vinka Kolenca, člana naše osnovne organizacije.

Osnovna organizacija je

sprejela izčrpano informacijo o vpisu lažnih podatkov o udeležbi tov. Vinka Kolenca v NOB v času, ko je bil v nemški vojski. Osnovna organizacija je sprejela sklep, v katerem obsoja dejanje tov. Kolenca in se omejuje od njegovega dejanja.

Osnovna organizacija je predlagala, da se tov. Kolenca glede na težo storjenega dejanja in odgovornost, ki jo pri tem nosi, razreši del in nalog pomočnika glavnega direktorja SOZD Hmezd za proizvodno področje.

Tov. Kolenc na seji osnovne organizacije ni bil navzoč, ker je bil vse obdobje zaradi težkega zdravstvenega stanja v bolnišnici. Tov. Kolenc je v tem času uveljavljal in že pridobil pravico do pokojnine in se bo upokojil.

Sekretar OO ZKS Slavko Košenina

Zlati jubilej ločiških gasilcev

Sredi tega meseca so imeli člani prostovoljnega gasilskega društva Ločica pri Polzeli petdeseti občni zbor, ki so se poleg številnih gasilcev in predstavnikov krajevne skupnosti ter Občinske gasilske zveze udeležili tudi nekateri ustanovni člani društva. Poročilo o uspehih v minulem letu ter o petdesetletnem delovanju društva je podal predsednik Jozef Košec in med drugim dejal: „Pred petdesetimi leti so v tem času imeli polzelski gasilci dve brigadni, ena je bila na ročni pogon, druga pa motorna. Takratni funkcionarji ločiških gasilcev, ki so bili člani na Polzeli, so po daljših burnih razpravah le dobili v Ločico ročno brigadno. Prevoz so opravili slovesno in to je narekovalo, da so ustanovili društvo. Že naslednje leto so dobili sto metrov cevi in ročnike.

Leta 1935 je tovarna nogavic podarila društvu avtomobil in prevzela pokroviteljstvo nad njim, čez tri leta pa so razvili prapor. Med vojno je društveno življenje zamrlo. V letu 1957 so se pričeli pripravljati na gradnjo gasilskega doma, kon-

čali so ga leta 1959, ko so kupili tudi nov avtomobil. Ko se je društvo po tem finančno opomoglo in nabralo novih moči, se je leta 1967 lotilo nove naloge in sicer zbiranja sredstev za novo motorno brigadno. V letih 1972 do 1977 je bila dozidana nova garaža in drugi prostori. Sedaj je v teku nova akcija. Avtomobil, ki je star več kot deset let, ne zadošča za potrebe društva, načel pa ga je tudi zob časa.

V minulem desetletju je društvo vzgojilo več pionirjev in mladincev — gasilcev, kar je razvidno tudi iz vitrine, v kateri se je nabralo veliko pokalov. Danes deluje tudi v sestavi civilne zaščite KS Polzela. Na zboru so poslušali tudi poročilo poveljnika Zvoneta Ulage in referenta za mladino Mirka Hribarja ter tajnika Stanka Drolca. Za uspešno delo se je gasilec zahvalil predsednik sveta KS Polzela Drago Lubej in jim tudi čestital za jubilej.

Ustanoviteljem društva: Alojzu Honiku, Francu Vašlu, Francu in Ivanu Posedelu pa so podelili priznanja.

Tone Tavčar

VESELI HMELJARJI BODO IGRALI PESEM O NIAGARSKIH SLAPOVIH

Ob 20-letnici obstoja je narodno zabavni ansambel Veseli hmeljarji iz Žalca doživel svoje doslej največje priznanje, kajti dobil je vabilo za gostovanje pri naših rojakih v državah Amerike in Kanade. Tja so odpotovali koncem lanskega leta in se po treh tednih sredi letošnjega januarja tudi vrnil. Igrali so tako, kot znajo in za to so dobili vrsto priznanj, med katerimi je prav gotovo največje tisto, da imajo novo vabilo za ponovno gostovanje preko „luže“ koncem letošnjega leta.

Veliko slovenskih narodno zabavnih ansamblov je že gostovalo v zadnjih letih pri naših rojakih v Ameriki in Kanadi. Frenk Sterle, Slovenec iz Ilirske Bistrice, sicer stanujoč v Clevelandu, kjer ima „Slovenia Country House“ (dekleta strežejo gostom v slovenskih

prva leta mladosti pred odhodom v daljni svet. Kadar nismo igrali smo veliko potovali in si ogledovali najrazličnejše znamenitosti, katerih nikoli ne bomo pozabili. Kljub slabemu vremenu so na nas naredili Niagarski slapovi takšen vtis, da bom o njih napisal pesem.”

„Veseli hmeljarji“ so na daljno pot odpotovali tudi s pomočjo dobljeno v domačem okolju. Tako so njihovo turnejo omogočili med drugim Hmezd, žalska Svoboda, Modni salon, Velenje in še kdo. Vsak, ki je sodeloval, je lahko danes ponosen, da je prispeval delež k akciji popularizacije naše pesmi med rojaki v Ameriki in Kanadi. Ponesli pa niso samo pesmi o dolini zelenega zlata—hmelja, temveč tudi o kraju, ki je lani slavil pomemben jubilej — 800 letni-

Frenk Sterle z Veselimi hmeljarji na terasi Name v Žalcu

narodnih nošah, pa tudi hrana je pretežno slovenska s pijačo na čelu!), je že obiskal Vesele hmeljarje v Žalcu in med drugim povedal: „Veliko slovenskih ansamblov smo poslušali, vendar so poleg Avsenikov in Slakov najbolj presenetili prav Hmeljarji. Bili so odlični, samo premalo so jedli in pili.”

Tako je ansambel Veseli hmeljarji (doslej posnetih veliko plošč, televizijskih in radijskih oddaj, sodelovanj na revijah — vse desetih libojskih —, koncertih, gostovanj doma in po tujini) nadvse dobro predstavil slovensko pesem med rojaki, ki živijo v daljnih državah Amerike in Kanade. Jedro njihovega programa so bile prav njihove pesmi, dodali pa so seveda še mnogo drugih iz naše bogate slovenske glasbene zakladnice.

Vili Ograjenšek, vodja ansambla, je bil z vsemi člani ob povratku poln nepozabnih doživetij: „V državah Amerike smo pripravili koncerte v Clevelandu (bilo jih je sedem, od tega eden v največji slovenski dvorani „Slovenski dom“) in enega v Pittsburgu. V Kanadi smo imeli tri koncerte: v Torontu, kjer deluje kanadsko slovenska skupina za kulturne izmenjave, v Hamiltonu, kjer je slovenska skupina „Bled“ in v Kitchenju za slovensko skupino „Sava“. Igrali pa smo tudi med koncerti. Tako sta Zalokar in Knez igrala za rojstni dan „teti Nežiki“, ki je sicer doma s Prevorja pri Šentjurju, mož pa je je Ribničan. Velika zanimivost slovenskih družin v Ameriki in Kanadi je izjemna skrb za ohranjanje slovenskega jezika ter vseh dobrin, ki so značilne za rodno domovino. Tako smo po slovenskih domovih videli izjemno veliko naših ljudskih instrumentov harmonik „fraj-tonaric“, pa čeprav na njih skoraj nihče ne zna igrati. Imajo jih kot simbol, kot neko trdno vez z domovino, kjer so bili rojeni in so preživljali

co! „Veseli hmeljarji“ so bili tako pravi ambasadorji, na katere smo lahko vsi ponosni.

Ivan Zalokar: „Vtisov je preveč, da bi o vseh pisali. Nikoli pa ne bomo pozabili tega. Kako radi imajo ti naši ljudje in že v Ameriki ter Kanadi rojeni njihovi sinovi ter hčerke naš, slovenski, jezik in pesem. Lahko smo ponosni, da imamo tudi izven Slovenije tako zavedne predstavnike.”

„Osrednja“ osebnost „Veselih hmeljarjev“ je bila prav gotovo edina članica, pevka Alenka Češarek, sicer študentka glasbene šole v Mariboru. S petjem je presenečala vse, zato ni čudno, da je po vsakem nastopu dobila velik šopek rož povezan z jugoslovensko trobojnico.

Vsak član „Veselih hmeljarjev“ je dostojno predstavljal svoj kraj in našo pesem! Kakšni so njihovi načrti? Se bodo igrali in pripravljali nove melodije! Tudi o Niagarskih slapovih in še tudi o savinjskem hmelju, ki diši po vsem svetu! 13. marca bodo ponovili svoj lanski decemberski jubilejni koncert in sicer v Šempetru. Torej tam, kjer so pred več kot dvajsetimi leti tudi začeli! 25. in 26. marca pa bodo prvič potovali tudi na že 11. izlet 100 kmečkih žensk na morje v Portorož in Rovinj, katerega pokroviteljasta SOZD Hmezd, Kmetijska zadruga Savinjska dolina in TOZD Lastna proizvodnja pa SIP Šempeter. Zvečer bodo v hotelu Eden v Rovinju poskrbeli, da se bodo kmečke žene vsaj en dan v letu imele prijetnejše, kot pri vsakdanjem delu na polju, sadovnjaku, hlevu ali vinogradu.

„Veseli hmeljarji“ po uspešni turneji ne bodo odnehali in tako je tudi prav. Naj njihova pesem še dolgo razveseljuje tako domače ljubitelje tepe slovenske pesmi, kot tiste, ki živijo izven domovine.

TV

Najboljši v republiki

Komisija za šport in rekreacijo pri krajevni skupnosti Prebold je v lanskem letu dosegla prvo mesto v republiki za športno in rekreativno dejavnost. Izreden uspeh, za kar jim grede vse čestitke. „Rezultati nas ne smejo uspavati, še bolj moramo poprijeti za delo in zastaviti kar najboljši program za

leto 1983,“ je dejal Adi Vidmajer, predsednik komisije za šport in rekreacijo ob slovesnosti, ki so jo pripravili. Program je zelo obširen, prepričani smo, da ga bodo tudi uresničili. Zastavili so si tudi zahtevne naloge pri izgradnji športnih objektov, ki jih bodo odprli v mesecu maju.

Jože Malič, predstavnik ZTKO Slovenije, je pohvalil delo Preboldčanov

Živ Žav nad Libojami

Sneg je s kar izdatno oedejo prekril tudi smučišče nad Libojami in razveselil številne smučarje. Solsko športno društvo iz Žalca je poskrbelo, da naprave nemoteno delujejo. V teh dneh

so pripravili tudi šolo v naravi za učence petih razredov osnovnih šol. Letošnjo zimo si na smučišču pomagajo z novim teptalnim strojem, ki ga je šolsko športno društvo nabavilo s Hmezadovo pomočjo.

Teptalni stroj, ki ga upravlja Dušan Čater, je poskrbel, da je smuka prijetnejša

Sindikalno prvenstvo v smučanju

Občinskega sindikalnega prvenstva v smučanju, ki je bilo pred dnevi v Libojah, se je udeležilo več kot 200 smučarjev. Med članicami posamezno je bila najboljša Mira Dolar iz Gradnje, ki je zmagala s časom 40.52, sledila ji je Alenka Zeme iz KIL Liboje s časom 41.72, tretja pa je bila Julija Kočvar, LB Žalec, s časom 42.46. Ekipno je bila pri članicah zmagovalka Gradnja, sledita ji KIL Liboje in Hmezad Žalec.

Veterani: 1. Vili Vidali (Nama Žalec) — 37.32, 2. Jože Kek (Juteks Žalec) — 38.35, 3. Franc Pinter (SIP) — 39.16.

veterani ekipno: 1. Juteks, 2. SIP Šempeter in 3. Skupščina občine Žalec.

Starejši člani: 1. Janez Kroljč, DPO—SIS (29.99), 2. Silvester Jošt, Skupščina občine (32.47), 3. Lasi Kujan, Ferralit (33.96).

Ekipno starejši člani: 1. Juteks Žalec, 2. Ferralit Žalec, 3. Hmezad Žalec.

Mlajši člani posamezno: 1. Karli Sattler (VIO), 2. Franc Svatina (DEM Podlog) 3. Marjan Plavčak (VIO). Ekipno je bil prvi SIP Šempeter, sledita pa mu Hmezad Žalec in Nama Žalec.

Mira Dolar, zmagovalka med članicami

Šahovske vesti

Šempeter: Na rednem hitropoteznem turnirju dvojic sta zmagala Skok in Peternel, ki sta v finalu premagala Vošnjaka in Stormana kar s 3:0.

Žalec: Šahovski klub Žalec je pripravil letošnji prvi turnir za pokal 1983, na katerem sta zmagala Franc Brinovec, ml., Žalec, in Pertinač iz Celja s po 9,5 točkami, tretjevrščeni pa je Stucel iz Celja z osmimi

točkami. Drugo kolo bo 27. t. m. v Titovem Velenju.

Vrbje: Tukaj so v okviru TVD Partizan ustanovili šahovsko sekcijo. Za predsednika so izvolili Jožeta Glušiča, za tehničnega vodjo Jožeta Grobelnika, za mentorja mladincev pa Tineta Drobeža. Dogovorili so se, da se bodo sestajali ob ponedeljkih in sobotah po 17. uri.

Strelci iz Žalca na cesti

Člani strelske družine iz Žalca so milo rečeno razočarani. Razočarani zaradi tega, ker vidijo in čutijo, da njihove dejavnosti v Žalcu pravzaprav nihče ne podpira niti materialno, kaj šele kako drugače, čeprav še toliko govorimo o pomenu strelstva tudi v sistemu splošnega ljudskega odpora.

S Hmezadovo delovno organizacijo Gostinstvo in turizem se so dogovorili, da jim za strelišče odstopi prostore žalskega kegljišča. Pogodbo so sklenili za pol leta, vendar so sedaj pogodbo prekinili in prostore lahko uporabljajo le še do konca februarja. Kegljišče je prej dobesedno propadalo, zapuščeno je bilo in nobenemu kegljaču ni prišlo na misel, da bi hodil kegljat še kam drugam kot v Prebold. Ko pa so vrli strelci uredili prostore za svoj šport, je nastal vik in krik, češ, kaj le imajo strelci iskati v kegljišču.

Kakorkoli že: Čez nekaj dni se bodo strelci znašli na cesti. Strelci, ki dosegajo izjemno dobre rezultate tudi v republiškem merilu. Dva strelca iz Žalca sta se uvrstila na republiško in državno prvenstvo. Med najboljšimi so v regiji in najboljši v občini. Strelci se sprašujejo, če bi morda na njihovo dejavnost gledali drugače, če bi bil v družino včlanjen kakšen vpliven stric. Sprašujejo se, zakaj jim ni mogoče poiskati mesta v okviru športnega centra. Omenili so jim možnost, da bi lahko strelišče uredili v stari sušilnici v Žalcu, vendar kot vse kaže tudi s tem ne bo nič, saj so v sušilnici skladišča. Je torej naključje, če sedaj najboljši strelci iz Žalca, na katere bi moralo biti mesto ponosno, sprašujejo, če bi se prestavili k celjski družini. To bi bila škoda za razvoj tega športa s krajevnega in občinskega vidika.

TURNI SMUK S ŠMOHORJA DO LIBOJ

V odlični organizaciji TVD Partizan Liboje je bil na progi Šmohor—Liboje izveden v idealnih snežnih razmerah in prelepem sončnem vremenu 3. Turni smuk s Šmohorja do Liboj v dolžini nekaj manj kot osem kilometrov. Nastopilo je več kot sto tekmovalcev. Najmlajši so startali pri zgornji postaji desne vlečnice, nekoliko starejši „Pri Zupancu“ in najsposobnejši pri Planinski koči na Šmohorju. Turni smuk s Šmohorja do Liboj ima že staro tradicijo, žal pa je v poznih letih po vojni zamrl. Obnovili so ga pred leti in do zdaj izvedli že tri. Proga, ki so jo organizatorji pod vodstvom predsednika TVD Partizan Liboje Mileka Kvedra odlično pripravili in ustrezno zavarovali, je sicer težavna in zahteva od smučarja kar krepko mero vzdržljivosti, znanja in telesne sposobnosti. Vsi, ki so prevozili različne proge 3. Turnega smuka, pa so rekli: „Pridemo tudi prihodnje in vsa prihodnja leta!“ To je največje priznanje organizatorju, da dela s takšnimi

turnimi smuki prav. Turni smuk so pripravili v nedeljo, 20. februarja, tudi z Mrzlice v Zahom v dolžini okoli deset kilometrov. Organizatorja sta bila TVD Partizan Griže in Planinsko društvo Zabukovica. Nastopili so tekmovalci v štirih kategorijah — mladinci člani od 20 do 30, od 31 do 40 in nad 40 let. Tudi ta smuk ima svojo bogato zgodovino pred, med in po II. svetovni vojni.

TVD Partizan Petrovče in Liboje sta ugodne vremenske razmere izrabila za organizacijo veleslaloma, kjer so nastopili vsi smučarji teh dveh krajevnih skupnosti. Tekmovanje je bilo na smučišču v Libojah, ki je v teh dneh odprto vsak dan od 9. ure dopoldne do večera, saj imajo smučarsko progo razsvetljeno. Delujeta obe vlečnici. Na svoj račun pa lahko pridejo tudi smučarji tekači, saj je v neposredni bližini tekaška proga s krogom dolgim 2200 metrov. Odprta je čajnica, parkirni prostori so očiščeni, cesta prevozna. TV

Odlični skakalci

Janez Tanjšek

Jože Verdev

Marljivi skakalci iz smučarskega kluba Braslovč—Andraž so do sedaj razveselili številne ljubitelje tega športa v naši občini. Najprej so nastopili na republiškem prvenstvu na Planici. Naslov republiškega prvaka je namreč osvojil starejši ciciban Franjo Ažman, ki je bil prvi z dvema skokoma 21,5 metra. V isti konkurenci je bil dvajseti mlajši ciciban Robi Oblak. Mlajši mladinci so skakali na 60-meterski skakalnici. Jože Verdev je osvojil drugo mesto in to s skokoma 61, in 61,5 metra. Jani Jager je bil osmi. Oba sta nato nastopila še za starejše mladince na 90-meterski skakalnici in tu je Jože Verdev s skokoma 76 in 78 m osvojil osmo mesto, ter Jani Jager 66 in 68 metra trinajsto mesto. Na novi 70-in 90-meterski skakalnici v Sarajevu, kjer bodo drugo leto olimpijske igre, pa je bilo državno prvenstvo za člane in mednarodna tekma. Janez Tanjšek je bil petindvajseti, Jože Verdev pa triindvajseti. Treba je poveda-

ti, da se je Janez Tanjšek na tem tekmovanju zlomil nogo in dalj časa sedaj ne bo tekmoval. Na mednarodni tekmi pa sta Verdev in Jager bila kot predskakalca.

Nadaljujejo pa se tudi tekmovanja za „pokal cockte“. Mlajši cicibani so pred dnevi nastopili v Žireh na 15-meterski skakalnici, kjer je prvo mesto osvojil Robi Oblak s skokoma 11 in 12 m, tretji pa je bil Jože Podkrižnik. V skupnem seštevku točk so trenutno skakalci Braslovč—Andraž ekipno na tretjem mestu.

Na Ljubnem pa je bilo tretje tekmovanje v spomin na tragično priminulega športnega delavca Franja Naroločnika. Pri mladincih sta si prvo mesto delila J. Debeljak, sicer Braslovčan, nastopa pa za Ilirijo iz Ljubljane, in Jani Jager, tretji pa je bil Primož Kralj. Do konca sezone, pravi Jože Oblak, pa bo še celo vrsto tekmovanj. O teh pa v naslednji številki.

T. TAVČAR

Robi Oblak

Jani Jager

Franjo Ažman

ANTON ZAGOŽEN Ljubija 121 MOZIRJE

POPRAVILO ŠIVALNIH STROJEV

Cenjene stranke obveščam, da popravljam vse vrste šivalnih strojev. Opravljam tudi montažo strojev na motorni pogon. V delavnici se lahko zglasite vsak ponedeljek in četrtek od 15. do 18. ure.

PLANINSKO DRUŠTVO PREBOLD

Iščemo oskrbnika za dom pod Reško planino. Dom je odprt ob sobotah, nedeljah in praznikih. Prijave pošljite v pisni obliki Planinskemu društvu Prebold.

OBVESTILO ZA TRAKTORISTE

Po določbah 109., 110. in 184. člena zakona o varnosti cestnega prometa (Ur. list SRS, št. 5/82) bodo po 31. marcu 1983 smeli voziti traktor le tisti vozniki, ki bodo imeli veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo s traktorjem. Do tega roka smejo voziti traktor tudi vozniki, ki imajo veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil B, C ali D kategorije. Ti vozniki lahko zahtevajo do 31. marca 1983 izdajo vozniškega dovoljenja za traktor na podlagi vozniškega dovoljenja za vožnjo motornih vozil B, C in D kategorije.

Zahtevek za izdajo vozniškega dovoljenja za traktor vložijo vozniki pri občinskem sekretariatu za notranje zadeve občine Žalec do 31. 3. 1983.

Zahtevku za izdajo je potrebno poleg vozniškega dovoljenja B, C ali D kategorije priložiti tudi fotografijo v velikosti 3,5 x 4,5 cm.

ljubljanska banka

SPLOŠNA BANKA CELJE Ekspozitura Žalec

Večina življenjskih problemov je na ta ali oni način povezana z denarnimi vprašanji, ki vedno zahtevajo svoj odgovor. Eden od pravih odgovorov je vsekakor naslednji: prihranke, ki jih imate v banki, se izplača vezati, ker so tako obrestovani po novih — višjih obrestnih merah:

ZA VEZAVO NAD	3 MESECE	12 %
	6 MESECEV	15 %
	12 MESECEV	18 %
	24 MESECEV	23 %
	36 MESECEV	28 %

Odločitev, kaj storiti s prihranki, je vaša. Prepričani pa smo, da želite le-te naložiti smotrno in s tem tudi nekaj pridobiti.

Novo obrestne mere za vezane hranilne vloge veljajo od januarja 1983 dalje.

